КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-йил чиқиши.

№ 3 (4509).

6 ЯНВАРЬ

ЧОРШАНБА

1971 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

МЕТАЛЛУРГЛАРНИНГ ШАҲДАМ ОДИМИ

БЕКОБОД, (ЎзТАГ). В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг пўлат эритувчилари беш йиллик планни муваффақиятли бажариб, шаҳдам қадамлар билан 1971 йилга кирдилар. Пўлат эритувчи Анвар Тошпўлатов заводда биринчи бўлиб 1971 йил ҳисобидан ишлай бошлади. У 91 тонна вазндаги қуйилмани, топшириқдагига қараганда 15 тонна оғир қуйилмани 6 соату 10 минут ичида тайёрлади. Мартен цехи коллективи 1971 йилнинг дастлабки икки куни мобайнида пландан ташқари 100 тоннадан кўпроқ металл берди.

Прокат цехи коллективи ҳам янги йилни яхши бошлади. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони мастер Саид Нуриддинов «300» станида бир сменада пландан ташқари йигирма тоннадан кўпроқ прокат тайёрлади. Завод прокатчилари мамлакатга ҳозирдаёқ пландан ташқари юзлаб тонна маҳсулот тайёрлаб бердилар.

МЎЛ ҲОСИЛ ТАРАДДУДИ

«Эрта экқан, эрта ўради» дейди бободеҳқонлор. Бунинг маъноси экиш олдидан қилинадиган ишларни баҳорда эмас, қиш ичи бажариб қўйиб, тупроқ етилиши билан экишни бошлаб юбориш лозим демакдир.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XXII съезди» колхози аъзолари ҳар йили шунга амал қилиб ҳосилдорликни кўтармоқдалар. Колхозда бу йилги ишлар айниқса ҳар қачонгидан тез ва сифатли олиб борилаётир. Ирригация тармоқлари тозаланаётир. Колхознинг Шарофиддин Жалолов бошлиқ бригада аъзолари 1400 кубометр тупроқ ишларини бажардилар.

Хўжаликда 730 гектар пахтазорнинг ҳар гектарига 8 тонна миқдорида маҳаллий ўғит солишга қарор қилинган. Ҳозир 720 тонна гўнг жамғариб қўйилди. Бундан ташқари, паррандачилик фабрикаси ва молларни семиртириш совхозлараро базасидан бир неча юз тонна гўнг ташиб олинади.

Колхозда мавжуд 25 та чопиқ тракторининг ҳаммаси ремонтдан чиқарилди. Ҳар звено ўз тракторини ўзи ремонт қилди. Звено бошлиқларидан Малик Исмоилов, Жуман Мирзаев, Комил Қодиров ўртоқлар ўзаро мусобақалашиб, ремонтни тез ва сифатли ўтказдилар. 12 та чигит сеялкаси, 70 комплект борона кўкламга тайёрлаб қўйилди. Шунингдек, 23 та пахта териш машинасининг ремонти ҳам ниҳоясига етай деб қолди.

Колхоз сабзавоткорлари 1971 йилда давлатга мўл-кўл сабзавот етиштириб бериш учун ҳозирдан ҳаракат қилаётирлар. 34 та чуқур, 640 та ром ҳозирланди. Ўртоқ Орифбой Тожиаҳмедов бошлиқ парник бригадасининг Хасан Назиров, Обит Иноғомов, Цой Надя ўртоқлар сингари кўпгина аъзолари бу ишда ғайрат кўрсатишяпти.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кеча — 5 январда Тошкент шаҳар XIX партия конференцияси очилди. Конференция ҳозирги замон архитектурасининг энг яхши намуналари асосида қурилган область ва шаҳар партия комитетларининг янги биносида — мажлислар залида иш бошлади. Бу бинонинг заллари, фоелари, этажлари, унинг безатилиши, қурилиши, жиҳозлари конференция делегатлари ва бу ерга таклиф қилинган барча кишиларда катта таассурот қолдирди. Пойтахтимизда яна бир янги, ажойиб ва муҳташам маъмурий бино қад кўтарди.

Конференция қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси фахрий президиумга сайланди.

Шаҳар партия комитетининг XVIII конференцияси билан XIX конференцияси ўртасидаги иши тўғрисида шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов ҳисобот доклади қилди.

Шаҳар партия комитети ревизия комиссиясининг раиси О. Нурмуҳамедов ревизия комиссиясининг иши ҳақида ҳисобот берди.

Ҳисобот доклади ва ревизия комиссиясининг ҳисоботи юзасидан музокаралар бўлди.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов иштирок этди ва нутқ сўзлади. Шунингдек конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Марказий Комитет бюроси аъзолигига кандидатлар М. А. Абдураззоқов, М. Т. Турсунов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, Тошкент область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов, Тошкент область партия комитетининг секретарлари Б. М. Истомин, К. Н. Бекаев, З. Х. Хўжаев иштирок этмоқдалар.

Конференция бугун ўз ишини давом эттиради.

Носир Олимов, Шеркин Тўлитоевлар ҳали катта меҳнат стажига эга эмаслар. Лекин шунга қарамай, «Ташхимсельмаш» заводи коллективи орасида ҳурмат-эътибор қозонишган. Ёш ишчилар кунлик, ойлик план топшириқларини доимо ортиғи билан адо этадилар. Суратда: (чапда) мастер Н. Олимов ва токарь Ш. Тўлитоевлар иш устида.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

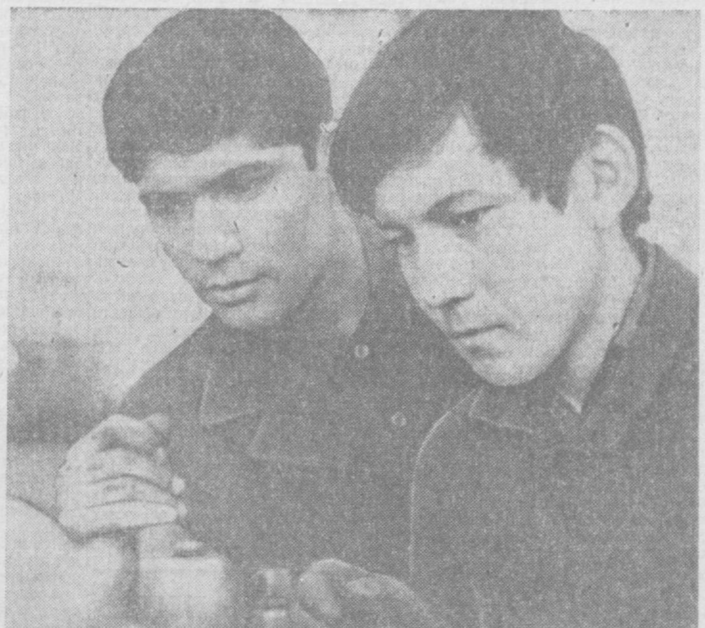

Э. ГЕРЕК ВА П. ЯРОШЕВИЧ ЎРТОҚЛАР МОСКВАГА КЕЛИШДИ

КПСС Марказий Комитети ва Совет Ҳукуматининг таклифига биноан Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Эдвард Герек ва ПБИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Петр Ярошевич дўстона визит билан 5 январда Москвага келишди.

ПХР ва СССРнинг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков ва М. А. Лесечко, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети бўлимининг мудири К. В. Русаков ўртоқлар Польшанинг раҳбарларини кутиб олишди.

Кутиб олувчилар орасида ПХРнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Я. Птасиньский бор эди.

(ТАСС).

ЮТУҚЛАРИМИЗНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАЙМИЗ

Ютуқлар ҳақида ҳикоя қилиш осон. Лекин қўлга киритилган ҳар бир муваффақият замирида олий ҳиммат деҳқонларимизнинг ақл-идроки, аҳиллик билан қилган меҳнати ётади. Ўтган йил пахтакорларимиз учун зафарли йил бўлди. Улар 1130 гектар майдонда деҳқончилик қилишди. Экин агротехника қоидалари асосида парвариш қилинди. Суғоришда, маҳаллий ва минерал ўғит беришда ғўзанинг талаби ҳисобга олинди. Об-ҳавонинг қулай келиши мавжуд майдонлардаги экинларнинг пишиб етилишига олиб келди.

Пахта йиғим-терими сентябрь ойининг бошларида бошлаб юборилди. Барча механизатор ва теримчилар учун қулай маданий-маиший шароитлар яратиб берилди. Кўпминг килограммчилар мусобақаси авж олдирилди. Терим агрегатларидан самарали фойдаландик. Пахта йиғим-терими намунали ташкил қилинганлиги туфайли давлатга пахта сотиш планини 24 иш кунида бажардик. Жами етиштирилган ҳосил пландаги 2640 тонна ўрнига 3524 тоннага етказилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 31,18 центнерни ташкил этди. Шуни қувонч билан қайд қилишимиз керакки, бошқа соҳаларда эришган ютуқларимиз ҳам қувончли бўлди. Пландаги 24 ўрнига 24,2 тонна гўшт, 105 тонна ўрнига 110,7 тонна сут, 8 минг дона ўрнига 10,5 минг дона тухум, 1035,5 килограмм ўрнига 11984 килограмм «кумуш тола» етиштирилди. Полиз маҳсулотининг барча турлари бўйича давлат планлари муваффақиятли адо этилди. Чорва қишловини намунали ўтказиш учун барча тадбирлар кўрилиб, амалга оширилди. Етарли миқдорда тўйимли озуқалар жамғарилди. Силос бостириш плани 200 процент қилиб бажарилди.

Колхозимизнинг улкан пахта хирмонини бунёд этишда Ўскан Исроилов, Очил Қўшоқов, Нашир Чинтошев, Турон Рустамов, Жамсақ Олимов, Худойберди Сидиқов, Болгабой Олтибоев ўртоқлар бошлиқ бригада азаматлари мардонавор меҳнат қилишди. Мазкур бригадаларда пахта ҳосилдорлиги ўрта ҳисобда 28—32 центнерни ташкил этди. Улар бошлиқ бригада аъзолари хўжаликда биринчилар қаторида маррага етиб келишди. Пахта тайёрлаш плани бу бригадаларда 18—20 иш кунида бажарилди. 36 центнерчилар ҳаракатига қўшилган Қурбон Найманов бошлиқ бригада аъзолари илғорлар қаторида маррани эгалладилар. Моҳир механизаторларимиз пахта плани ва мажбуриятни бажаришда муносиб ҳисса қўшишди. Уларнинг ҳар бири ўз агрегатлари бункеридан мавсумда ўрта ҳисобда 60—90 тоннадан дурдона териб тўкишди.

Деҳқонларимиз ҳосили йиғиштириб олинган барча майдонларни сифатли қилиб ҳайдаб қўйишди, тўққизинчи бешйиллик нинг биринчи йилги мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирланаяпти. Ҳайдашдан аввал экин майдонларига самолётлар ёрдамида ўғит сепилди. Бободеҳқонларимизнинг «Ер ҳайдасанг куз ҳайда» деган нақли бежиз айтилмаган. Дарҳақиқат шундай. Кўп йиллик тажриба шуни тақозо этаяптики, экин майдони кузда ҳайдалганда яхши натижалар бераяпти.

Колхозчиларимиз партия XXIV съездини муносиб кутиб олиш мақсадида баҳорга тайёргарлик ишларини кучайтириб юбордилар. Эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб, 1971 йилда ҳам катта зафарларга эришиш учун курашамиз.

Э. НИЕЗОВ,
Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхоз раиси.

МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Заводимиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партиямизнинг бўлажак XXIV съездини муносиб меҳнат зафарлари билан нишонлаш учун бир ёқадан бош чиқариб ишлашяпти. Беш йилликнинг охирги йили план топшириқлари ошириб бажарилди. Юбилей йилининг ўн ойи мобайнида пландан ташқари 159 та трактор ишлаб чиқарилди ва республикамизнинг колхоз-совхозларига юборилди.

Бундай меҳнат муваффақиятларига эришишда озми-кўпми автотранспорт цехи коллективининг ҳам ҳиссаси бор. Цех зиммасига анча катта вазифа юкланган. Улар завод цехларининг барчасини керакли деталлар билан таъминлаб туришдан ташқари, шаҳарнинг турли бурчакларидан ва темир йўлдан корхонага зарур бўлган трактор узелларини ўз вақтида етказиб берадилар. Зиммаларидаги юксак масъулиятни ҳис этган транспортчилар ҳар доим яхши ишлашга интилишяпти.

Бу йил автотранспортчилар яхши ташаббус бошлаб бердилар. Илгари машиналар цехларга детални топшириб бўш қайтиб кетарди. Эндиликда ўзгача манзарани кўриш мумкин. Бирорта ҳам автокар ёки электрокар юксиз жойидан жилмайди. Бу машиналарнинг меҳнат унумдорлигини анча оширди. Автотранспортчилар ташаббуси корхонамизда кенг қулоч ёзди.

Бу коллектив ишидан заводимизнинг каттадан-кичиги миннатдор. Чунки, улар ҳар бир токарлик ёки фрезерлик станогининг ёнгинасига ишлаш учун керакли бўлган деталларни муддатидан олдин етказиб берадилар. Ўтган йилнинг ўн бир ойи мобайнида бирорта ҳам станок бекор туриб қолгани йўқ.

Автотранспортчилар корхонамиз цехлараро социалистик мусобақада ҳам қувончли зафарларга эришишмоқда. Бунинг омилларидан бири ишнинг график асосида ташкил қилинганлиги бўлди. Ҳар бир машинадан фойдаланиш коэффициенти бирмунча ортди.

Бунга муносиб ҳисса қўшган шоферлардан А. Юсупов, А. Жилин, А. Кравченко, Д. Мирзатоева, Д. Ёқубов ва Ш. Қодиров каби ўртоқларнинг номларини ҳурмат билан тилга олиб ўтиш ўринлидир. Улар кунлик юк ташиш нормаларини бир ярим-икки ҳиссага етказиб бажаришяпти.

Корхонадаги барча транспорт воситасининг ҳаракатда бўлишини таъминлаш М. Минушев, В. Богомазов ва В. Семич каби илғор слесарларга топшириб қўйилган. Улар бу ишончни зиёдаси билан оқлаб келишмоқда.

Цех коллективи беш йилликни муддатидан олдин — 15 сентябрдаёқ адо этган эди. Юк ташиш плани 102,3 процент бажарилди.

Яқинда цех коллективининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда партия XXIV съезди шарафига янги мажбурият олинди.

Улар 1971 йил учун олинган юксак мажбуриятни ҳам муддатидан олдин бажариш учун иш суръатига суръат қўшиб меҳнат қилишмоқда.

Р. СОБИРОВА,
Тошкент трактор заводининг ходими.

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ЯНГИ ҚУВВАТЛАРИ

Янги йил арафасида республиканинг гўшт ва сут саноати корхоналарида бир қанча янги объектлар ишга туширилди. Давлат комиссиялари Қўқон гўшт комбинатида гўшт-ёғ корпусини, Олмалиқ гўшт комбинатида колбаса цехини, Нарпай сут заводида пишлоқ ишлаб чиқарувчи цехни, Гулистондаги заводда сут маҳсулотлари цехини, Қўнғирот, Шўрчи, Боёвут ва Қўрғонтепада сут заводларини қабул қилиб олди.

Янги цехлар ва корхоналар юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилишини таъминлайдиган энг янги автоматлаштирилган ва поток механизациялаштирилган линиялар ва бошқа машина-ускуналар билан жиҳозланган.

(ЎзТАГ).

УСТОЗЛАРГА ТАШАККУР

Биринчи бор Электроника заводининг 17-цехига кирганимда жуда таажжубланган эдим. Станоклар олдида чаққон ҳаракат қилаётган кишиларни зимдан кўздан кечираман-у, ҳаёлимда бир фикр айланади: «уддалай олармиканман».

Цех бошлиғи Валентин Несвит ўйланиб турганимни кўриб, мийиғида кулиб қўйди:

— Чўчияпсанми, ҳечқиси йўқ, ўрганиб кетасан,— деди у кўнглимни кўтарган бўлиб ва етаклаб ўрта ёшларга бориб қолган бир киши ёнига олиб борди.

— Эдуард Николаевич, сизга яна бир шогирд келтирдим. Кўринишидан тортинчоқ бўлса ҳам яхши фрезерчи чиқишига имоним комил.

Бекорга шубҳаланган эканман. Кекса усталардан Несвит, участка мастери Колада, Сенькин ва бошқа ўртоқлар яқиндан ёрдам бердилар, тажрибаларини эринмай ўргатдилар, шошма-шошарлик қилиб бирон бир деталини бузиб қўйсам, хатоимни ётиғи билан тушунтирдилар. Хуллас, фрезерчилик касбига меҳр-муҳаббат уйғотдилар.

Қарабсизки, кечаги шогирд мастер даражасига кўтарилди. Ўтган йили доҳиймиз В. И. Лениннинг 100 йиллигини нишонлаш арафасида менга «Ленинча беш йиллик аълочиси» номи берилди.

Съезд йилидаги режаларим ҳам улкан. Корхонамиз аъзолари қатори мен ҳам партиямиз анжуманига меҳнат совғаси тайёрлашга аҳд қилганман. Шу бошдан кунлик нормани 1,5-2 баравар бажармасам кўнглим жойига тушмайди.

Цехимизда «Янгилик яратувчилар» группаси ташкил этилган. Мен ҳам ана шу группага бажонидил аъзо бўлиб кирдим. Мақсадим иш вақтини максимал даражада тежаш, меҳнат унумдорлигини оширишдир. Бу менинг партиямизнинг XXIV съездига совғам бўлади.

Т. НУРМАТОВ,
Тошкент Электроника заводи фрезерчиси.

Қўйлиқ теплица комбинатининг ишчилари меҳнаткашларнинг дастурхонини тўкин-сочин қилишда астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ҳозир теплица секцияларида помидор, боднинг узиш қизғин давом эттирилаяпти. Сабзавоткорлар ҳар квадрат метр жойдан 8 килограмм ўрнига 10—11 килограммдан маҳсулот йиғиштириб олмоқдалар. Суратда: комбинатнинг пешқадам ишчиси М. Тўрахўжаева помидор термоқда.

А. ТЎРАЕВ фотоси.

ШОНЛИ ЯКУНЛАР

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг Ҳисоблаш ишлари бош бошқармаси корхоналарининг коллективлари ўтган беш йилликда муваффақиятли меҳнат қилдилар. Беш йиллик план муддатидан бир мунча илгари бажарилди. Ўтган йиллар ичида ишларни механизация ёрдамида қайта ишлаш ҳажми 2,3 баробар ортди. 28 та янги район, шаҳар ва область машина-ҳисоблаш станцияси ташкил қилинди. Уч йилдан бери республика ҳисоблаш маркази ишлаб турибди. Республика ҳисоблаш маркази томонидангина ўтган йили бажарилган ишлар ҳажми йигирма процент кўпайди. Республика ҳисоблаш маркази йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарди.

1966 йилдан бошлаб, қишлоқ хўжалигида 224 корхона ва ташкилот, саноат ҳамда қурилишнинг 81, савдо шахобчаларининг қарийб 140, шунингдек бошқа турдаги беш юздан ортиқ корхона, ташкилот ва муассасанинг ҳисоб-китоб ҳужжатлари механизация ёрдамида қайта ишлашга қабул қилиб олинди.

(ЎзТАГ).

ЧОТҚОЛ БАҲОДИРИ

Заркентда илғор чорвадорлар тўғрисида гап кетгудек бўлса, пешқадам чўпон Алимбой Усмоновнинг номи биринчи бўлиб тилга олинади. Бу фидокор йигит жамоат чорвачилигини ривожлантириш йўлида кўп йиллардан бери тер тўкиши, ҳалол меҳнат қилиши туфайли ана шундай эл эъзозига сазовор бўлаяпти.

У ҳар йили ўз боқимидаги қўйларни яхши парвариш қилиб, улардан олинадиган чорвачилик маҳсулотлари планларини ошириб бажаришга эришмоқда. У ўтган йилда ўз боқимидаги ҳар бош қўйдан икки килограммдан жун олиб, планни муваффақиятли адо этди. 340 бош ёш қўзиларни тўла сақлаб қолишга эришди.

Чорва қишловига ҳам пухта тайёргарлик кўрган ҳолда келди. Шу кунларда ёзда ремонт қилинган молхоналарда қўйлар тўйимли озуқалар билан зооветеринария қоидалари асосида парвариш қилинмоқда.

Чотқол баҳодири айни дамларда ҳам эзгу ният билан меҳнат қилмоқда. Унинг эътибори қўйларни қишдан семиз ва соғлом олиб чиқишга қаратилган.

И. ОДИЛОВ,
Юқори Чирчиқ райони, «Ленинобод» колхози.

СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКА ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИ

Партия маорифи системасида бу йил иқтисодий билимлар кенг ўрганилмоқда. Шуни ҳисобга олиб, бугундан бошлаб газетамизда бошланғич сиёсий мактабларнинг тингловчилари ва пропагандистларига методик ёрдам тариқасида «Иқтисодий билим асослари» курси бўйича мунтазам равишда материаллар бериб борамиз.

Ушбу мақола Ўзбекистон КП область ва Тошкент шаҳар комитетларининг сиёсий маориф Уйи методик совети томонидан тайёрланган.

Бу тема бўйича пропагандист социалистик хўжалик системасининг афзалликларини, социалистик ишлаб чиқаришнинг мақсадини, социалистик экономикани ривожлантиришда эришилган ютуқларни, уни янада ривожлантириш ва ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўлларини кўрсатиб бериши лозим.

Бу темани ўрганишда қуйидаги масалаларга эътибор берилади:

1. Социалистик экономиканинг ўзига хос белгилари ва афзаллиги.

2. СССР халқ хўжалигининг ривожланиши.

3. Совет экономикасининг асосий проблемаси.

4. Хўжалик ислоҳоти — ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг қудратли омили.

Пландаги биринчи масалани ўрганиш пайтида социалистик хўжалик системасининг асосий белгилари ва унинг капиталистик хўжалик системасидан афзаллиги, социалистик ишлаб чиқаришнинг мақсади ва унга эришиш воситалари, хўжаликни планли юритиш социализмнинг энг муҳим афзаллиги эканлиги ва социалистик экономикани бошқаришда социалистик давлатнинг иқтисодий роли кабиларга эътибор бериш лозим.

Маълумки, СССРда социализмнинг ғалаба қозониши натижасида социалистик хўжалик системаси қарор топади. Социалистик хўжалик системасида ишлаб чиқариш воситаларига ижтимоий мулкчилик мавжуд бўлади. Кишини киши томонидан эксплуатация қилишнинг ҳар қандай формаси ҳам тугатилгандир. Ишлаб чиқариш стихияли эмас, балки план асосида олиб борилади, ишлаб чиқаришдан мақсад жамиятнинг барча аъзолари эҳтиёжларини қондиришдан иборат. Ходимларга меҳнатнинг миқдори ва сифатига қараб ҳақ тўланади, кишилар ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам муносабатлари ўрнатилган бўлади.

Социализмда ишлаб чиқариш воситаларига ижтимоий мулкчилик икки формада: давлат умумхалқ мулки ва кооператив-колхоз мулки формасида бўлади. Буларнинг иккаласи ҳам ижтимоий, социалистик мулк бўлганлиги сабабли улар умумий томонларга эга. Шунингдек, уларнинг ўзига хос хусусиятлари ҳам бор. Давлат мулки—умумхалқ мулки, у социалистик мулкнинг энг юқори формасидир, кооператив — колхоз мулки — коллектив мулкдир.

Коммунистик жамият қурилиши жараёнида социалистик мулкнинг икки формаси: давлат мулки ҳам, кооператив-колхоз мулки ҳам ривожланиб, такомиллашиб боради ва ягона коммунистик мулкка айланади.

Социализмда ишлаб чиқаришнинг мақсади ҳам тубдан ўзгаради. Агар капитализмнинг мақсади ёлланма ишчиларни эксплуатация қилиш йўли билан қўшимча қиймат ишлаб чиқаришдан иборат бўлса, социализмнинг мақсади ижтимоий ишлаб чиқаришни узлуксиз ривожлантириб ва такомиллаштириб бориш йўли билан халқнинг ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондиришдир. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ўзларининг иқтисодий фаолиятида социализм мақсадига амал қилиб келаётганликлари туфайли совет халқининг турмуш даражаси ортиб бормоқда. Жумладан, Совет ҳокимияти йилларида ишчи ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи 7 мартадан кўпроқ, колхозчиларнинг реал даромади 11,5 марта ортди.

Социалистик хўжалик системасида ишлаб чиқариш план асосида олиб бориладики, бу социализмнинг капитализмга нисбатан беқиёс афзалликларидан биридир. Социалистик экономикани планли ривожлантириш ва унинг афзалликларидан тўлиқ фойдаланиш натижасида мамлакатимиз Совет ҳокимияти йилларида жуда катта ютуқларга эришди. Агар 1917 йилда СССРда ишлаб чиқарилган саноат маҳсулоти жаҳон саноати маҳсулотининг 3 процентини ташкил қилган бўлса, ҳозир 20 процентига тўғри келади. Ўзбекистон ССРда 1968 йилда 1913 йилга нисбатан саноат маҳсулоти 38 марта, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари 4,6 марта кўпайди. 1913 йилда Ўзбекистонда 521 минг тонна пахта олинган бўлса, 1970 йилда 4 миллион 670 минг тоннадан кўпроқ пахта етиштирилди.

Аммо социализмнинг барча афзалликлари ўз-ўзидан амалга ошмайди. Социалистик экономиканинг барча афзалликларини амалга оширишда социалистик давлатнинг ташкилотчилик, хўжалик ва раҳбарлик роли жуда каттадир.

Пландаги иккинчи масалани ўрганишда социалистик халқ хўжалигининг тармоқ структурасига ва Совет ҳокимияти йилларида унинг ўзгаришига, жаъми ижтимоий маҳсулот ва миллий даромад, социализмда миллий даромаднинг тақсимланиши, СССР давлат бюджети

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАРНИ ЎРГАНУВЧИЛАРГА ЁРДАМ

ва унинг ишлатилиши каби масалаларга эътибор бериш лозим.

Маълумки, халқ хўжалиги икки катта соҳага — ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш бўлмаган соҳаларга бўлинади. Моддий ишлаб чиқаришга саноат, қишлоқ хўжалиги, қурилиш ҳам бошқалар, ишлаб чиқариш бўлмаган соҳага эса маориф, соғлиқни сақлаш, маданият ва ҳоказолар киради. Моддий ишлаб чиқариш соҳасида саноат, қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва юк транспорти айниқса муҳим роль ўйнайди. Моддий ишлаб чиқариш тармоқларининг бир йил ичидаги барча маҳсулоти жаъми ижтимоий маҳсулот дейилади. У 1970 йилда СССРда 600 миллиард сўмдан ошиқроқни ташкил қилди. Жаъми ижтимоий маҳсулот ЎзССРда 1968 йилда 1960 йилга нисбатан 75 процент ошди.

Жаъми ижтимоий маҳсулотдан ишлаб чиқариш процессида сарф қилинган ишлб чиқариш воситаларининг қиймати олингандан қолган қисми миллий даромад бўлади ва у ходимларнинг бевосита меҳнати билан янгидан яратилган қийматни билдиради. 1970 йилда СССР миллий даромади 275 миллиард сўмдан иборат бўлди, Ўзбекистон ССР миллий даромади эса 1968 йилда 1960 йилга нисбатан 76 процент кўпайди ва 6938 миллион сўмни ташкил қилди. СССР миллий даромадининг 3/4 қисми истеъмол фондига, яъни жамият аъзоларининг эҳтиёжларини қондириш учун, 1/4 қисми эса жамғариш фондига, яъни социалистик ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун сарфланади.

Капитализмда эса миллий даромаднинг асосий қисми эксплуататор синфлар манфаати учун ишлатилади.

Социализмда миллий даромаднинг бир қисми ижтимоий эҳтиёжларни қоплаш учун Давлат бюджетига ўтказилади. Давлат бюджети даромадларининг 90 проценти социалистик хўжаликдан тушган тўловлардан, атиги 10 проценти эса аҳолидан олинган ҳар хил тўловлардан иборат бўлади.

Капиталистик мамлакатлар давлат бюджети даромадларини асосан аҳолидан олинган солиқлар ташкил қилади ва унинг асосий қисми ҳарбий мақсадларга сарфланади.

Социализмда эса Давлат бюджети социалистик ишлаб чиқаришни кенгайтириш, социалистик жамият аъзоларининг фаровонлигини ошириш ва мамлакат мудофаасини мустаҳкамлаш учун ишлатилади.

Шундан сўнг, пропагандист Совет Иттифоқи коммунистик жамият қурилиши даврига қадам қўйганлиги ва бу даврда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш муҳим вазифа эканлиги, вазифани бажаришда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани муҳим роль ўйнаганлиги, беш йиллик план топшириқлари барча соҳада муваффақиятли бажарилганлиги масалаларига эътибор бериши лозим.

Пландаги учинчи масалани ёритганда пропагандист СССР иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичдаги хусусиятларга, КПСС XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1969 й) ва июль (1970 й) пленумларининг ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириб бориш тўғрисидаги кўрсатмаларига тўхталиши лозим. Шунингдек, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва уни оширишнинг асосий йўналишларини, корхоналарда ишлаб чиқариш резервларидан қандай фойдаланилаётганлигини бевосита тингловчилар ишлаётган корхона мисолида кўрсатиш мақсадга мувофиқдир.

Социалистик экономика ҳозирги даврда ўз тараққиётининг янги босқичига қадам қўйдики, бу босқичда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш бу мамлакатимизда арзон ва юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун барча моддий, меҳнат ва молиявий ресурслардан рационал фойдаланиш, асосий ишлаб чиқариш фондлари маҳсулот миқдорини кўпайтириш демакдир. Ана шу вақтдагина коммунизмнинг моддий-техника базасини муваффақиятли қуриш ва совет халқининг турмуш даражасини тобора ошириб бориш мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1969 й) ва июль (1970 й) пленумларида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш муҳим вазифа эканлиги кўрсатиб ўтилади. Резервлардан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида иқтисодий тежамни кучайтириш тўғрисида»ги Хати катта роль ўйнамоқда. Бу масалаларнинг ҳаммасини бевосита корхона мисолида кўрсатиш мақсадга мувофиқдир.

Хўжалик ислоҳоти — ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг қудратли омилидир. Бу масалани баён қилаётганда хўжалик ислоҳотининг моҳияти, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда хўжалик ислоҳотининг таъсири, хўжалик ислоҳотини янада ривожлантириш учун партия ва ҳукумат кўраётган чора-тадбирларга алоҳида эътибор бериш лозим.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасида ишлаб чиқаришни бошқариш органлари ишининг методлари тубдан ўзгарди: Биринчидан, ижтимоий ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилишнинг оғирлик маркази иқтисодий методларга кўчирилди, баҳо, фойда, иш ҳақи, кредит, иқтисодий рағбатлантириш фондлари каби иқтисодий ричаглардан кенг фойдаланишга ўтилди. Иккинчидан, планлаштиришнинг илмий даражаси оширилди, халқ хўжалигига марказий раҳбарлик қилиш билан бир қаторда корхоналарнинг мустақиллиги кенгайтирилди. Учинчидан, корхоналарнинг юқори план топшириқлари олишдан ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдан иқтисодий манфаатдор бўлиш системаси яратилди. Тўртинчидан, корхона фаолиятининг охирги натижаларидан меҳнаткашларнинг моддий манфаатдорлиги оширилди. Умуман, хўжалик ислоҳотининг асосий мақсади — хўжаликка раҳбарлик қилишнинг илмий даражасини ошириш, мамлакатимиз иқтисодий ривожланиш суръатини тезлаштириш ва ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун социализм иқтисодий қонунларига амал қилиш ва социалистик тузумнинг афзалликларидан тўла фойдаланишдан иборатдир.

Ҳозирги вақтда СССРда 42 минг саноат корхонаси янги системага ўтказилиб, улар барча саноат маҳсулотининг 92 процентини ишлаб чиқармоқда. ЎзССРда эса 1969 йил 1 августигача саноат корхоналарининг 47 проценти янги системага ўтказилиб, улар фойданинг 57 процентини берди.

Умуман, хўжалик ислоҳотини амалга ошириш соҳасидаги тажрибалар шуни кўрсатдики, партия ва ҳукуматимизнинг социалистик тузум афзалликларидан тўла фойдаланиш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва совет халқи турмуш даражасини яхшилашга қаратилган иқтисодий сиёсати тўғри ва ҳаётийдир.

Бу темани ўрганганда «Экономическая газета»да чиқаётган жадвал ва диаграммалардан фойдаланиш тавсия этилади.

Ушбу темада суҳбат ўтказиш учун қуйидаги саволлар тавсия этилади:

1. Социалистик мулкнинг икки формасини умумий томонлари ва фарқлари нималардан иборат?

2. Социалистик ишлаб чиқариш асосий мақсадининг моҳияти нима?

3. Совет ҳокимияти йилларида экономикани ривожлантиришда қандай ютуқларга эришилди?

4. Социализмда миллий даромад нима ҳисобига ўсиб боради ва ундан қандай фойдаланилади?

5. Беш йиллик план вазифалари мамлакатда ва сиз ишлаётган корхонада қандай бажарилди?

6. Ишлаб чиқариш самарадорлиги нима ва уни ошириш йўллари нималардан иборат?

7. Хўжалик ислоҳотининг моҳияти нимадан иборат?

Бу темада қуйидаги адабиётлардан фойдаланиш лозим.

1. КПСС Программаси 64—66, 68—69, 87—89 бетлар.

2. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига. КПСС Марказий Комитетининг тезислари. 5, 8, 10, 18, 19-параграфлар.

3. Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг июль (1970 й) Пленумидаги доклади.

4. «Экономическая газета»нинг 1970 йил 43-сони иловаси.

У. УМАРОВ,
иқтисод фанлари кандидати, доцент.

Ғазалкент шаҳрида жойлашган Бўстонлиқ район кутубхонаси китобхонлар билан доим гавжум бўлади. Ўртоқ Т. Расулева мудирлик қилаётган бу маърифат ўчоғида турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказиб турилади.

Суратда: кутубхонанинг ўқув залида.

П. ИЛЯСОВ фотоси.

ГАЗ—ҚИШЛОҚҚА

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида қишлоқ жойлардаги хонадонларнинг 3 миллион 490 мингтаси газлаштирилганлиги таъкидлаб ўтилган эди.

Ҳозирги вақтда 17,5 миллион қишлоқ аҳолиси газдан фойдаланмоқда. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳам бу арзон ва тежамли ёқилғидан тобора кенг фойдаланяпти. Сўнгги тўрт йил ичида 2400 та қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш объекти газлаштирилди. Газ минглаб овул ва қишлоқларга, ўтлоқлар ва саҳроларга, Тайгага етказиб бериляпти. Ҳисоблар шуни кўрсатдики, газлаштириш натижасида ҳар бир оила қулайликлардан ташқари бир йилда 60 сўм маблағ иқтисод қилар экан. СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг «Газ саноати» павильонига қўйилган янги экспонатларда шулар ҳақида ҳикоя қилинади.

Экспонатларда газдан экин майдонлари ҳосилдорлигини ошириш, чорвачиликни ривожлантириш, қишлоқ хўжалик техникасини сақлаш, чорва учун озуқалар олишда фойдаланиш қандай самара бераётганлиги яққол кўрсатилган. Сўнгги йилларда газдан экинлар культивациясида тобора кенг фойданиляпти. Газ культиватори экиннинг илдизларини сақлаб қолгани ҳолда бегона ўтларни йўқотади, айни вақтда турли-туман зарарли ҳашаротлар ва уларнинг қуртларини қуритади, ўсимликларда замбуруғ ва бошқа касалликларнинг ривожланишига йўл қўймайди.

Шуниси диққатга сазоворки, бундай культивацияни ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам амалга ошириш мумкин. Ўт культивацияси туфайли беданинг ҳосилдорлиги 32-42 процент ошганлиги қайд қилинган. У жуда арзонга тушади. Бир гектар майдондаги бедага газ билан ишлов бериш химикатлар билан ишлов беришга қараганда деярли уч баравар арзон туради. Меҳнат сарфиёти ҳам икки баравар кам бўлади.

Чорвачилик, паррандачилик фермаларини газ ёрдамида иситиш яхши самара беради. Улардан фойдаланиш чорвачилик биноларининг чидамини икки-уч баравар оширади, микроиқлимни кескин яхшилайди, инфрақизил нурлар чорванинг асаб ва қон айланиш системасига ижобий таъсир қилади.

Бу павильонда серқуёш Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида газдан фойдаланиш туфайли эришилаётган ютуқлар ҳам дурустгина кўрсатилган. Айниқса, чорванинг озуқа базасини ривожлантиришда қўлланиш яхши самара бермоқда. Қозонлардан чиқаётган газ тутунлари сув ҳавзасида хлорелла етиштириш учун фойдаланилмоқда. Бир ҳужайрали бу ўсимликнинг таркибида 45 процент оқсил, 20—30 процент углевод, ёғ, витаминлар бор. У чорва ва паррандаларнинг семиришига ёрдам беради, уларнинг вазнини ўрта ҳисобда 30 процент кўпайтиради. Ҳозир республикада ҳар куни 560 бош йирик қорамол хлорелла билан боқилмоқда.

Экспозициялар билан танишар экансиз, республикада пиллачиликни ривожлантиришда газ ишлатиш юзасидан ҳам яхшигина тажриба орттирилганлигини билиб оласиз. Ҳисобларга қараганда қуртхоналарни газ билан иситиш туфайли пилла одатдагидан кўра 30—50 процент кўп олинар экан. Ҳар тонна пилладан газдан фойдаланиш натижасида 1000 сўм атрофида тежаб қолиняпти.

Павильонда мамлакатимизнинг бошқа республикаларида қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун газдан фойдаланиш соҳасида орттирилган тажрибалар ҳақида ҳикоя қилувчи жуда кўп экспонатлар ҳам ўрин олган.

М. Д. ЛАРКИН,
СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг методисти.

КАФЕДРА ТАДҚИҚОТЛАРИ

Ангрен шаҳридаги Тошкент область Давлат педагогика институти очилганига 5 йил бўлди. Бу орада олий ўқув юртида кўпгина кафедралар ташкил этилди. Жумладан, марксизм-ленинизм кафедраси фаолияти ҳам жонланиб кетди.

Тарих фанлари кандидати О. Батуев раҳбарлик қилаётган кафедра қатор тадқиқотларни бажарди. Мамлакатимизнинг турли олий ўқув юртларида ишлаб, бой тажриба орттирган олим О. Батуев илмий фаолиятини давом эттирмоқда. У докторлик диссертациясини ёзишга киришди.

Кафедра ўқитувчилари саноат корхоналарида, пропагандистларнинг семинарларида ва студентлар орасида турли мавзуларда лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Кафедранинг В. Бацекало, В. Проскурин, М. Усмонов, А. Қулматов каби ўқитувчилари ўқиган лекциялар кўпчиликка манзур бўлди ва бўлмоқда

Тажрибали ўқитувчилардан бири Исҳоқ Орипов ҳам катта обрў қозонган. Студентларга чуқур билим бериш билан бирга, у докторлик диссертацияси устидаги ишни бошлаб юборди. Ўқитувчи Г. Цой эса ТошМИ профессори А. Ф. Вадаласко раҳбарлигида кандидатлик диссертацияси устида ишламоқда. Умуман, кафедра тўртта йўналиш бўйича тадқиқотлар олиб боради. Булар партия тарихи, философия, сиёсий иқтисод, илмий коммунизм соҳаларига оид илмий ишлардир.

Машғулотларни олиб бориш учун турли усуллардан фойдаланилмоқда. Студентларга темалар бўйича турли диафильмлар кўрсатилади. Магнитофондан кенг кўламда фойдаланиш йўлга қўйилди. Бу усулда ўқитувчилар ўз нутқларини синаб кўрадилар ва студентларга тегишли темалар бўйича машқларни ёзиб оладилар. Ўтказилаётган семинарлар студентлар билимининг чуқурлашувига, мустақил равишда ўз билимларини оширувига олиб келмоқда.

Кафедранинг режалари катта. Кафедра ходимлари институтнинг беш йиллиги билан боғлиқ ҳолда тўплам тайёрламоқдалар.

Келгуси йилда Ангрен шаҳар партия ташкилоти ва шаҳар ижроия комитети томонидан шаҳарнинг 25 йиллигига бағишланган илмий-назарий конференцияси ўтказилади. Бунда кафедра ҳам актив иштирок этади.

Ёшларни коммунизм руҳида тарбиялашда, малакали кадрлар етиштиришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшаётган кафедранинг бугунги ҳаёти ана шундай.

Х. ОЛЛОНАЗАРОВ,
ТошДУ студенти.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ҚАЧОНГАЧА

Бизнинг «1-Гончарова» кўчамиз Чилонзорга кетаверишда Тўқимачилик комбинати билан Чилонзор ўртасида, Муқимий кўчасининг чап тарафида жойлашган. Фрунзе район ижроия комитети раҳбарлари билишмаса керак, деб, адресимизни шунақа аниқ қилиб ёзаяпмиз.

Бу ерлар бундан 20-30 йил аввал пасти-баланд тепаликлардан иборат эди. Режали ҳовли-жойлар тушириб анча эпақага келтириб олдик. Кўчамизда истиқомат қилувчилар асосан ишчи ва хизматчилар, мактаб ўқувчилари, пенсионерлар бўлишига қарамай, шу кўча ҳанузгача асфальтланган эмас.

Қачонлиги ёдимиздан ҳам чиқиб кетди, (камида 15 йил бўлгандир) кўчани асфальтлаймиз, деб шағал ётқизилди-ю, қўшни «Кармелюк» кўчаси асфальтланиб, бизнинг кўча қолиб кетаверди. Чеккасига тротуар ётқизилган эди, кабель ётқизамиз, деб қазиб, устини беркитмай кетишди.

Ишчилар, хизматчилар, қарикартангларга анча қийинчилик туғиляпти. Ёзда чангдан, қишда лойдан аримайдиган, узунлиги бор-йўғи бир чақирим ҳам келмайдиган кўчамиз яна қачонгача шу аҳволда ётаркин?

Ш. ШОУМАРОВ,
38-уйда истиқомат қилувчи кекса пенсионер.

Чирчиқ ойна заводи коллективи тара-упаковка цехи слесари, коммунист Рашид Валиев билан ҳақли равишда фахрланади. Тажрибали слесарь қўлидан чиққан агрегатлар доимо равон ва сифатли ишлайди.

Суратда: Р. Валиев иш устида.

И. ПОРТНОВ фотоси.

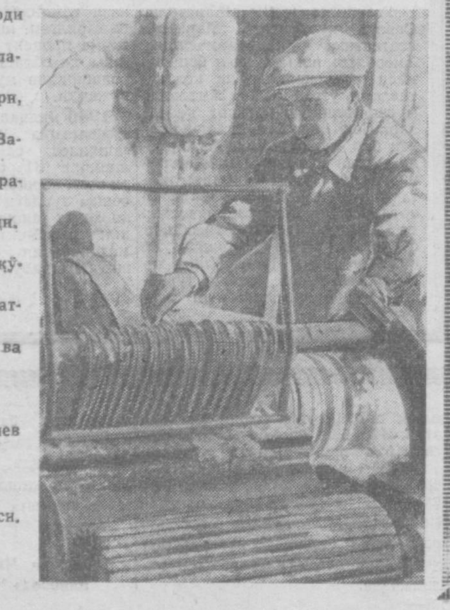

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

ДОНГДОР БРИГАДИР

Депутат — халқ хизматкори. Тошкент электротехника заводи йиғувчи слесарлар бригадасининг бошлиғи Ойниса Холиқованинг фаолиятига назар ташласак, буни биз яққол кўрамиз. Икки чақириқдан бери бу тадбиркор бригадир республикамиз давлат ҳокимиятининг олий органига депутат қилиб сайланганлиги унинг бу фахрли ишни шараф билан ўтаётганлигидан далолат беради. Меҳнаткашларнинг бошқа вакиллари қатори Ойниса Холиқова ҳам маданий ва хўжалик ҳаётимизнинг муҳим соҳаларида актив қатнашиб келмоқда. Бу билан республикамизнинг равнақи учун ўзининг камтарин ҳиссасини қўшмоқда.

Ойниса Холиқованинг ҳаёт йўли оддий. Ўқишдан сўнг меҳнат фаолиятини Тошкент атир-упалар фабрикасидан бошлади. Лекин унинг ўз эътирофича, ҳақиқий ҳаёт йўлига ишчилар муҳити орасига — электротехника заводига ишга ўтгандан кейин кирган. Қарабсизки, мана ҳозир 13 йил ўтиб кетибди. Аввал у заводда ёрдамчи ишчи бўлиб, кейин слесарлик ҳунарини ўрганди. Эпчил, ўқимишли бўлган ёш Ойниса тезда завод коллективи эътиборини, ҳурматини қозонди. Орадан бир-икки йил ўтар-ўтмас бригадир қилиб тайинланди. Мана, тўққиз йилдирки, у бошлиқ бригада социалистик мусобақа авангарди бўлиб, ўз топшириқларини ой сайин 115—120 процент адо этиб келмоқда. 1965 йилдан бери Холиқова бригадаси Коммунистик меҳнат коллективи деган юксак унвонни оқлаб келяпти.

Бригадир депутатлик вазифасини ҳам шараф билан адо этиб келмоқда.

Республика Олий Советида Ойниса Холиқова соғлиқни сақлаш ва социал таъминот доимий комиссиясининг аъзосидир. Бу шарафли жамоатчилик вазифасини бажариш йўлида у кўпинча районларга чиқиб, жойларда аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ва социал таъминот хизмати қандай йўлга қўйилганлигини ўрганиб боради.

Яқинда Олий Советнинг саккизинчи сессияси муҳокамасига республикамиз меҳнаткашлари соғлиғини сақлашни яхшилаш тўғрисидаги масала киритилганлиги муносабати билан Ойниса Холиқова мазкур доимий комиссиянинг бошқа аъзолари қатори Тошкент области ва пойтахт аҳолисига медицина хизмати кўрсатишда маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ва соғлиқни сақлаш органлари қандай иш олиб бораётганликлари билан яқиндан танишиб чиқди.

Тўғри, завод станоги ёнида ишловчи ходимга медицина хизматининг нозик томонлари унча таниш бўлмас. лекин бунда унга мутахассислар ва биринчи навбатда тажрибали комиссия раиси, моҳир врач ўртоқ Петрова ҳамиша ёрдам беради.

Депутат ўз номзодини Олий Советга кўрсатган ишчилар билан бевосита ёнма-ён бўлган посёлкада яшайди. У шу ишчилар ҳаётини, турмушини бошқалардан кўра яхшироқ билади. Сайловчилар ўз депутатларига турли хил масалалар юзасидан мурожаат қилиб турадилар. Кимдир квартира олишда ёрдам беришни илтимос қилиб келса, иккинчи киши ўз боласини боғчага жойлаштиришда кўмак беришни илтимос қилади, учинчиси эса суд йўли билан ҳал қилинадиган ишда ёрдам беришни сўрайди. Халқ вакили бўлганингдан сўнг аҳолининг ҳар бир илтимосини мумкин қадар яхши бажаришга ҳаракат қилиш керак-да!

Ана шу мақсадда Ойниса ҳар бир масала юзасидан манфаатдор муассасалар ва тегишли шахслар билан маслаҳатлашиб, ўз олдига қўйилган вазифаларни ижобий ҳал этиш учун ҳаракат қилиб келмоқда. Бунинг учун унинг қатъий белгилаган тартиби бор: ҳар бир кишига тўғри жавоб беришга интилади. Фақат хат орқали эмас, балки шахсан қабул қилади. Ўзаро суҳбатлашади. Сайловчилар квартирасида бўлади, уларнинг илтимосларини иложи борича ўрнига қўйиш учун курашади.

Ойниса Холиқова ўз фаолиятида энг аввало давлат манфаатларини ҳисобга олади. Халқ иродасини ифода қилиш билан бирга, давлат манфаати йўлида ҳам фикр юритиш ва иш кўриш депутатнинг бевосита вазифасидир. Ана шундагина у ўзини Совет вакили қилиб сайлаган кишилар обрўсини ва ишончини қозонади.

Ойниса Холиқова ўз шахсий ҳаётида, ўз хонадонида ҳам бахтли ва етукдир. У тўрт боланинг меҳрибон онаси. Жамоатчилик ишидан ташқари, бу болаларнинг тарбияси ва ўқиши ҳам Ойнисанинг зиммасида.

— Карим акамларга раҳмат, у киши ёрдам бермаганларида шунча ишларнинг ҳаммасини қандай бажариб улгурардим,— дейди Холиқова умр йўлдошидан миннатдор бўлиб. Унинг умр йўлдоши Карим Холиқов ҳам Ойниса меҳнат қилаётган заводда ишлайди. Бинобарин, уй ташвишларидан ташқари, унинг жамоатчилик фаолиятида ҳам Карим аканинг маълум ҳиссаси бор ва ҳамма нарсада унга ҳақиқий йўлдош.

Ойниса Холиқова билан суҳбатлашар экансан, унинг меҳнатсевар, меҳрибон, мунис аёл эканлиги яққол сезилиб туради. Дарҳақиқат унинг кўзларида ўз ишига, эртанги кунга ишонч порлаб турибди.

Ҳ. ҒУЛОМОВ,
Э. РАҲИМОВ.

ҚИШЛОҚ ОТАХОНИ

КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Эрта баҳор. Дов-дарахтлар эндигина уйғонган пайт. Деҳқонлар, айниқса, бундай дамларда тиним билмайдилар. Баҳорги ҳаракат-куздаги улкан баракат эканлигини улар яхши биладилар. Дарвоқе, шу кезларда деҳқончиликдаги ҳар бир тадбир ўрнига қўйилиб, бамаслаҳат бажарилса, деҳқоннинг ёз бўйи қиладиган меҳнати дур бўлиб кўзларни қувонтиради.

Раис хонасига тўпланган кекса, тажрибали деҳқонлар, бригада бошлиқлари, мутахассислар бугун эртаги сабзавотни экиш ҳақида фикрлашмоқдалар.

Ҳар ким ҳар хил фикр айтмоқда. Ўрта ёшлардаги, қотмадан келган йигит сўз олиб картошка экишни беш-олти кун кечиктиришни таклиф қилди. Ҳали ердан нам яхши кўтарилгани йўқ, ким билади, уруғлик чириб қолиши мумкин. Яна бир деҳқон эса помидор кўчатларини далага чиқариб экиш вақти ўтиб боряпти, деб қолди. Икки-уч киши сўзга чиқиб уларнинг фикрини тасдиқлаб гапирди.

Фақат бир чеккада ўтирган, ғўлабирдан келган, кенг елкали, сочсоқолига қиров қўнган, мўйловдор отахон индамай ўтирарди. У ҳар замонда мўйловини бураб атрофдагиларга маъноли тикилиб қўяди. У ҳозиргина айтилган фикрларни ақл тарозисига солиб кўрмоқда эди.

— Қани, отахон сиз, нима дейсиз?— раис Собиржон аканинг бу саволи Муслим отани сергаклантирди.

У ўрнидан туриб оҳиста гап бошлади.

— Менимча,— деди у,— картошкани экавериш керак, февраль охирлаб қолди. Ҳар бир картанинг шароитини ҳисобга олиб иш юритсак, ёмон бўлмайди. Помидор кўчатларини эса беш-олти кундан сўнг экавериш маъқул. Агар шундай қилсак, аҳолига эртаги картошка, помидорларни етказиб берган бўламиз. Ҳам колхозга фойда, ҳам эл хурсанд.

Отахонга қишлоқ ерларининг ҳар бир қаричи, ҳар бир дарахти таниш. Қайси ерга, қай маҳалда қайси экин экилса, яхши фойда олинишини яхши билади. Бугун ҳам у ўз фикрларини далиллар билан асослаб берди.

Маслаҳат бериш — осон иш. Отахоннинг фазилати шундаки, у берган маслаҳатини амалга оширишда ўзи ёрдам беради, ўзи вақт топиб ишга бош-қош бўлади. Қишлоқда уни билмайдиган, танимайдиган одам йўқ. Каттадан кичикнинг ҳаммаси ҳурматини ўрнига қўяди.

— Муслим ота бизнинг фахрий раисимиз,— дейди Собиржон ака,—деҳқончиликдаги бирон муҳим тадбир йўқки, у кишининг маслаҳатисиз амалга ошадиган бўлсин.

Раис қишлоқ аҳлининг фикрини изҳор қилган эди. Дарҳақиқат Муслим Пўлатовнинг ҳаёт йўли—колхоз йўли, деҳқонларнинг бахт йўли билан боғлиқдир.

...Камбағал деҳқон ўғли отадан эрта ажралди. Ёшликдан меҳнатда чиниқди, деҳқончиликка меҳр қўйди. Колхоз тузилган дастлабки йиллардаёқ хўжаликка аъзо бўлиб кирди. Аввал кетмончи, кейин бригадир, ҳосилот советининг раиси, ундан кейинроқ эса партия комитетининг секретари бўлиб ишлади. Улуғ Ватан уруши бошланган кезлари колхозчилар уни раис қилиб сайладилар.

— Ўшанда,— деб эслайди Муслим Пўлатов,— хўжалигимизда бор-йўғи ўн саккиз от, тўрт жуфт ҳўкиз, иккита арава, учта четан арава бор эди.

Раис ўзи меҳнатда ва интизомда бошқаларга ўрнак бўлди. Унинг ўзи бошқаларни сабр-тоқатли, иродали бўлишга, ҳалол меҳнат қилиб, экинлардан мўл ҳосил олишга даъват этди. Колхоз ўша йили 275 гектар ерга лавлаги экиб, планни ортиғи билан бажарди.

Йиллар ўтди. Хўжалик ўз қаддини ростлай борди. Партия-ҳукуматимизнинг ёрдами туфайли техника, от-улов кўпайди. Кадрлар ўсиб борди. Ҳосилдорлик ва даромад орта борди. Бора-бора бу колхоз Калинин районидаги илғор, юқори ҳосилли сабзавоткор хўжаликлардан бирига айланди.

Бундан ўн-ўн беш йил илгари «Партия XX съезди» колхози қишлоғи жуда кўримсиз эди. Ҳозир бу ерда бўлган киши янги-янги турар-жойлар, қўша-қўша мактаблар, клублар, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатувчи объектлар ҳавасингизни келтиради. Ҳаммаёқда тунукали, шиферли уйлар. Хонадонлар электрлаштирилган, газ келтирилган. Бугунги деҳқоннинг тўқ ва фаровон турмушига ҳар қанча ҳавас қилсангиз арзийди. Буларда отанинг ҳиссаси озмунча эмас. Бу ерда қўйилган ҳар бир ғиштда отанинг қўли бор. Ахир у салкам чорак аср колхозга раислик қилди. Ўзининг бутун куч-ғайратини, деҳқончилик илми ва тажрибасини қишлоқ хўжалигини юксалтиришга, ободончилик ишларига сарф этди ва катта обрў-эътибор қозонди.

Лекин бундан беш йил илгари соғлиғи тўғри келмаганлиги туфайли раисликдан бўшатишларини илтимос қилди. Боғдорчилик кейинги йилларда бирмунча оқсаб қолаётган эди. Айрим боғбонларнинг айби билан не-не машаққатлар билан вояга етказилган ҳосилдор токзорлар, олмазорларда ҳосил камаймоқда эди.

Муслим ота боғдорчилик бригадасига ишга юборишларини сўради.

Бу воқеа 1965 йил февраль ойида рўй берган эди. Ўшандан буён ота боғдорчилик, сабзавотчилик бригадасига бошчилик қилиб келмоқда. Ҳар йили гектаридан 70—80 центнердан узум, 65—70 центнердан олма олинади.

Ўтган йили ҳам ҳосил мўл бўлди. Узум, олма плани ҳам, сабзавот плани ҳам ортиғи билан бажарилди.

— Лекин бизни бир нарса ташвишлантиради,— дейди Муслим ота,— токзор ва олмазор камайиб кетмоқда. Нега дейсизми, ана шу ерларда ипподром қурилиши бошлаб юборилди. Бир неча ўн гектар токзор ва олмазор бузилмоқда.

Қараб туриб юрагинг ачишиб кетади. Ахир бир туп дарахтни, токни ўстириб ҳосилга киритгунча деҳқон озмунча ташвиш чекадими? Лойиҳачи ташкилотлар бу ҳақда дурустроқ бош қотиришса бўларди. Ахир бўш ётган ерлар кўп-ку! Ана шундай жойларда қурилиш қилиб, боғ ва токзорларни сақлаб қолиш наҳотки мумкин бўлмаса?

Кекса, кўпни кўрган коммунист, колхоз ишлаб чиқаришининг ветерани Муслим Пўлатовнинг бу эътирозлари ҳақ эди. Алоқадор ташкилотлар бу ҳақда дурустроқ ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмайди... Муслим Пўлатов миришкор деҳқонгина эмас, меҳрибон ва ғамхўр ота ҳамдир.

Биз яқинда унинг уйида меҳмон бўлдик.

Кеч куз пайти эди. Отанинг турмуш ўртоғи Ҳидоят хола дарҳол дастурхон ясаб чиқди. Дастурхон турли ноз-неъматлар билан безатиб қўйилибди. Бир пиёла чой устида суҳбатимиз қизиди.

Ҳақиқатан ҳам Муслим Пўлатовували-жували, бахтиёр оталардан эди. Энг катта ўғли Холтой колхозда ишлайди. Тўлқин эса механика-ремонт заводида инженер. Мунаввар — колхозчи, Суннатилла — сув инженери. У аспирантурада ўқимоқда. Ҳикматилла — кимёгар, Мукамбар — уй бекаси, Муборак, Муяссарлар медицина ҳамшираси бўлиб ишлашади.

Муҳаббат, Бахтиёр, Мухтарамлар ўрта мактабда ўқишмоқда. Барака топишсин фарзандларим, дейди ота, ҳаммаси ҳам ақлли-хушли чиқди. Катганинг ҳурматини, кичикнинг иззатини ўрнига қўйишади. Биз ота билан суҳбатлашиб ўтирганимизда эшик очилиб бир қизча кириб келди. Салом бериб кўришди.

— Опам бериб юбордилар,—деди у косадаги иссиқ таомни узатар экан,— совутмасдан еб олар экансиз.

— Хўп бўлади қизим,— деди ота қизнинг пешанасидан силаб ўпди,— раҳмат, барака топ.

— Бу ҳам неварам,— деди ота бизни таажжубимизни пайқади шекилли,— қизим Маҳбубахоннинг фарзанди.

Ота фарзандлари исмини санаганида унинг номи тилга олинмаган эди. Янглишган эканлар-да.

Муслим ота кулди. Бироз ўйга толди. Эҳтимол шу дамда у ўтмишини хотирлаётгандир.

Даҳшатли Улуғ Ватан урушининг охирги йиллари. Пўлатов активлар билан мажлисни тугатиб эндигина ташқарига чиқиб, боғлоғлиқ турган отини ечаётган эди, бир аёл унга рўбарў бўлди. У бир қизчани етаклаб олган эди. Аёл ниманидир айтмоқчи-ю, лекин ийманарди.

— Гапираверинг синглим, менда ишингиз борми?— деди раис.

Аёл ўпкаси тўлиб, уялиб зўрға гапирарди. У эри фронтда ҳалок бўлганлигини, жўжабирдек жон билан қолганлигини, мана бу қизчасини боқишда қийналаётганлигини айтди.

— Сизни етимпарвар деб эшитган эдим,— деди у ниҳоят сал дадилланиб,— қизимни ўз тарбиянгизга олсангиз. Оталик қилсангиз, у ҳам болаларингиз қатори ўсса.

Муслим Пўлатов бир зум индамай қолди. У бундан уч йил илгари рўй берган воқеани эслаб кетди.

Қаҳратон қиш. Ота ўз фарзандлари билан нонушта қилиб ўтирарди. Шу пайт онаси эшикдан чамаси олти-етти ёшлардаги болани етаклаб келди. Унинг уст-боши юпун, совуқдан лаблари кўкариб кетган эди.

— Уч боланг тўртта бўлди,— деди она,— танийсан, Муҳаммаднинг ўғли. Ундан қорахат келибди. Онаси ҳам касалхонада вафот этибди. Фарзандларини қариндош—уруғлари бўлашиб олишибди. Бунисини бизга бера қолинглар дедим. Ўзи ҳам рози бўлди.

Она келинига юзланди.

— Дарҳол ювинтир, кийинтир,—деди у,— қорнини тўйдир.

— Отинг нима?— боланинг бошини силаб меҳрибонлик билан сўради Муслим Пўлатов.

— Ғафур,— деди бола кўзини ердан узмай.

— Яхши бола экансан, ўтир. Аввал чой ичиб ол.

Буни қаранг-ки, эрталабки нонушта учун ажратилган нонларни болалар паққос тушириб бўлишган эди. Улар, энди нима қиламиз, дегандек бир-бирларига олазарак қараб олишди.

— Менинг улушимни бер,—деди она,—ва Ғафурнинг елкасини силаб, кўнглини овутди.

Хонадонга яна бир фарзанд қўшилди. Ғафуржон Муслим аканинг фарзандлари қатори униб—ўса бошлади. Эҳтимол бу аёл Ғафуржон ҳақида эшитган бўлса керак.

— Майли,— деди Муслим Пўлатов аёлнинг кўнглини кўтариб,— хафа бўлманг, бу кунлар унутилиб кетади. Ғафур ҳам, Маҳбуба ҳам Ҳидоят холанинг, иссиқ бағрида Муслим отанинг ғамхўрлигида етимлик нималигини билмай униб ўсдилар. Ғафур вояга етгач, уйли-жойли бўлиб олди. Ҳозир унинг саккиз фарзанди бор.

Маҳбубахоннинг тақдири эса бироз бошқачароқ бўлди. Онаизор эмасми, Маҳбубахоннинг ўз туққан онаси Пўлатовлар хонадонига ҳам тез-тез келиб турарди. Маҳбуба ҳам вақти-вақти билан онасининг уйига бориб-келиб турди. Тинч қурилиш йиллари бошланди. Урушнинг яралари битиб, одамлар тўқ турмуш кечира бошладилар. Маҳбубахоннинг онаси кексайиб қолди. Энди ўз онаси бағрида ўса қолсин, ўйлади Муслим ота. Ҳар ҳолда унга тирговуч бўлади, ёрдами тегади.

Бир куни Маҳбубахоннинг онаси келган эди, Муслим ота бу фикрини унга айтди. Аввалига она ишонинқирамай ҳайрон бўлиб турди. Лекин бу гап чин кўнгилдан айтилганлигига ишонч ҳосил қилгач, қувониб кетди.

— Совчилар келиб бизни тинч қўйишмаяпти,—деди бир куни у Маҳбубахоннинг онаси.— Энди бу ёғига ҳам ўзингиз оталик қилсангиз.

Маҳбубахон бу хонадоннинг ўз фарзандидек бўлиб қолган эди. Муслим ота ва Ҳидоят холалар ўзлари тўйга бошчилик қилдилар Уни шу ерлик Маҳмуд деган йигитга турмушга чиқаришди. Бир йил ўтгач, фарзанд тўйини ҳам қилиб беришди. Ҳозир улар тотув ва иноқ турмуш кечиришяпти. Саккиз фарзандлари бор.

Отанинг ҳикоясини эшитиб ниҳоятда ҳаяжонландик. Қандай ажойиб, саховатли одамлар бор орамизда. Мароқли суҳбат учун раҳмат айтиб ташқарига чиқдик.

Бу пайтда кеч кириб келаётган эди. Ботаётган қуёшнинг нурларидан уфқ шафақдек қизариб кўзни қамаштиради. Бу завқли манзарани кузатар эканмиз, Муслим Пўлатов сингари одамлар ҳақида ўйлаб кетдик. Уларнинг қалби қуёшдир. Улар ҳамиша нур сочиб турадилар. Уларнинг саховати, ҳимматы элга ҳамиша ҳузур, дилларга қувонч бағишлайди.

Н. РИХСИЕВ,
З. МУҲАММАДЖОНОВ.

«ЛЕНИНГРАД» КОЛХОЗИДА

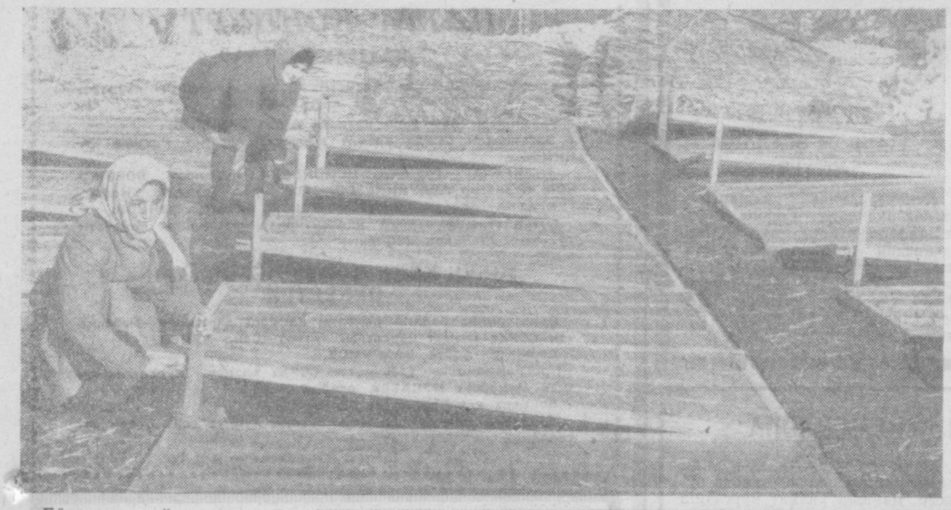

Бўстонлиқ районидаги «Ленинград» колхози деҳқонлари ўтган юбилей йилини меҳнатда катта ютуқлар билан нишонлашди. Айниқса хўжалик сабзавоткорлари эришган ғалаба қувончли бўлди. Давлатга сабзавот сотиш йиллик плани муддатидан илгари анча ошириб бажарилди.

«Ленинград» колхози аъзоларининг янги йилдаги режалари янада улкан. Улар партиямизнинг бўлажак XXIV съездини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш мақсадида ўзаро мусобақани қизитиб юборишган. Агар сиз колхоз устахонасида, парник хўжалигида бўлсангиз, бунинг гувоҳи бўласиз. Кўкламга тараддуд авжида. Уста механизатор С. Усарбоев, М. Ғаниева ва бошқалар қишлоқ хўжалик арегатларини ремонт қилишда касбдошларига ўрнак бўлишмоқда. Иса Иноғомов бошчилик қилаётган бригада аъзолари 3 миллиондан зиёд эртанги карам кўчатларини парвариш қилишяпти. Бу ишда Раъно Қурбонова, Матлуба Исмоиловалар сидқидилдан меҳнат қилишяпти. Уларнинг мақсади кўчатларни нес-нобуд қилмай февраль ойларининг охирларида тўла расад қилишдир.

Суратларда: (юқорида) колхоз ремонт устахонасида. Пастда: парник хўжалигида.

И. ПОРТНОВ фотолари.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

БИРЛИККА ЭРИШИШ—БИЗНИНГ МАҚСАДИМИЗ

АММОН, 4 январь. (ТАСС). Иордания Бош министри Васфий Телл парламентда эълон қилган программ баёнотида ҳукумат ички ва ташқи сиёсатининг мақсадларини белгилаб берди.

Васфий Телл, жумладан, мамлакат ичкарисида бирликка эришиш зарур эканлигини таъкидлади ва менинг ҳукуматим Иордания маъмурлари билан Фаластин қаршилик кўрсатиш ташкилотлари ўртасидаги муносабатларни тартибга солувчи Қоҳира ва Аммон битимларини тўла амалга оширишга интилади, деди.

Ҳукуматнинг ташқи сиёсат соҳасидаги вазифаси, деб уқтириб ўтди Бош министр, Исроил агрессиясига қарши курашда барча араб малмакатлари билан муносабатларни мустаҳкамлашдан ва ҳамжиҳатлик ҳамда ўзаро кўмаклашишга эришишдан иборат. Шу сабабли, деди Васфий Телл, Иордания ҳукумати тўрт араб давлати федерациясининг тузулишини қўллаб-қувватлайди ва бу федерацияни арабларнинг бирлигига эришиш йўлидаги қадам, деб ҳисоблайди.

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ КОММУНИСТЛАРИНИНГ ТАЛАБИ

БОНН, 4 январь. (ТАСС). Ғарбий Германия коммунистлари Испанияда демократларнинг яна кўплаб қамоққа олинишини кескин суратда қораламоқдалар ва қамоққа олишларга чек қўйишни талаб этмоқдалар.

Немис Коммунистик партияси президиумининг аъзоси Герман Гаутир бундай деди: шу ҳилдаги ҳаракатлар Испаниядаги режим занфлашиб қолганлигини ва бу режим ҳозир тангликни бошдан кечираётганлигини исбот қилади.

Г. Гаутир айтдики, Ғарбий Германия коммунистлари, Германия Федератив Республикасидаги барча демократлар ва антифашистлар Испанияда қамоққа олинган ҳамма кишиларни озод қилиш тўғрисидаги, Испания аҳолисининг демократик ҳуқуқларини таъминлаш ҳақидаги талабни кескин суратда қўллаб-қувватламоқдалар.

Халқаро миқёсда норозилик ҳаракатини янада кучайтириш, барча демократик кучларни авж олдириб юборилган террорга қарши курашга сафарбар қилиш ҳозирги пайтнинг вазифасидир.

ИШСИЗЛИК ОРТИБ БОРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 4 январь. (ТАСС). Янги, 1971 йилда АҚШ да ишсизлик кескин ортади. АҚШ президентининг иқтисод бўйича собиқ маслаҳатчиси, эндиликда Гарвард университетининг иқтисод бўйича профессори Отто Экстайн шундай хулосага келди. ЮПИ агентлигининг хабар беришича, иқтисодий тадқиқотлардан сўнг Экстайн мамлакатда ишсизлик миқдори 1970 йилдаги беш процентдан бу йилги ишчи кучининг умумий сонига нисбатан 5,7 процентгача ортишини олдиндан айтиб бермоқда. Қора танлилар ўртасида ишсизлик етти процентдан ортиқроқ, ёшлар ўртасида эса 18 процентдан кўпроқни ташкил этади. Ҳозир мамлакатда 4,6 миллион ишсиз бор.

МОНОПОЛИЯЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

ВАШИНГТОН, 4 январь (ТАСС). Давлат муассасаларида ишлаб турган 850 минг нафар механик, фаррош ва бошқа ишчиларнинг маошини ошириш тўғрисидаги қонун лойиҳасини конгресс қабул қилмасин деб, президент Никсон шу лойиҳани тақиқлаб қўйди. Никсоннинг айтишига қараганда, иш ҳақининг оширилиши «инфляцияни кучайтириб» юборар эмиш.

Аммо монополияларнинг манфаатлари тўғрисида гап борганида, ҳукумат «тежаш принципини» бир ёққа йиғиштириб қўяди. 30 декабрда Мудофаа министрининг ўринбосари Паккард «Локхид Эйркафт корпорейшн» правлениесига йўллаган мактубида Пентагон учун «СИ-5А» самолётларини қуриш тўғрисидаги аҳднома бекор қилинганлиги натижасида келган «зарарнинг ўрнини қоплаш» тариқасида корпорацияга 200 миллион доллар товон пули тўлаймиз деб расмий равишда таклиф қилди.

Кейинги йил ичида президент ўзининг тақиқлаш ҳуқуқидан бу билан ўнинчи марта фойдаланди. Шуни айтиб ўтиш керакки, президент маориф, медицина хизмати кўрсатиш эҳтиёжларига, ишсизлик билан курашга маблағ ажратиш тўғрисида гап боргандагина ҳар доим ўзининг шу ҳуқуқидан фойдаланмоқда.

ПЕРУДА ЕР ИСЛОҲОТИ

ЛИМА, 4 январь. (ТАСС). Мамлакатнинг Шарқи Шимолий Лорето ва Сан-Мартин департаментларида бир неча помешчикнинг умумий майдони 11 минг гектардан ортиқ келадиган ер мулки мусодара қилинди. Ҳукумат чиқарган декретга мувофиқ ана шу ерлар ислоҳот ўтказувчи бошқарма ихтиёрига топширилади.

Бу йилги ер ислоҳоти анча тез суръатлар билан ўтказилади. Келгуси икки йил мобайнида тўрт миллион гектардан ортиқ ер 150 минг деҳқон оилаларига тақсимлаб берилиши расмий равишда эълон қилинди.

ЯНА ҲИНДИ-ХИТОЙ БОМБАРДИМОН ҚИЛИНМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 4 январь. (ТАСС). Америка авиацияси бир ойлик танаффусдан сўнг кеча яна Жанубий Вьетнам территориясини бомбардимон қилишни бошлаб юборди. Куангчи ва Тхиатхиен вилоятлари бомбардимон қилинди. Америка информацион агентликларининг хабар беришича, АҚШ авиацияси шанба ва якшанба кунлари Камбоджа ва Лаоснинг бир қанча районларини ҳам бомбардимон қилганлар. Ҳинди-Хитойдаги ана шу учала мамлакатни бомбардимон қилишда Таиландлаги базаларда жойлашган «В-52» бомбардимончи самолётлари иштирок этган.

ИСЁНЧИЛАР ЖАЗОЛАНДИ

ЛА-ПАС, 4 январь. (ТАСС). 1970 йилнинг 4—7 октябрь кунлари ҳарбий тўнтариш қилишга уринишда жуда актив иштирок этган Боливия офицерлари армиядан бўшатиб юборилди ёки мамлакатнинг энг узоқ районларига сургун қилинди. Бу жазо чоралари армия қўмондони генерал Реке Теран томонидан Боливия Қуролли кучлари учун чиқарилган ва 2 январда эълон қилинган буйруқда кўзда тутилган.

ТОШКЕНТ ЮЛДУЗИ

РЕПОРТАЖ

Зуҳро юлдузи уйқуга бош қўймасданоқ, пойтахтимизда иккинчи бир «Юлдуз» порлайди. Сайёрадан фарқи шундаки, у билан бирга минглаб лампочкалар ёнади, моторлар ишга тушади, ижодий меҳнат авжга минади. Бугун ҳам «Юлдуз» фирмасида ҳаёт эрта бошланди. Чеварлар ҳушнудлик билан навбатдаги бешйиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришга киришдилар.

План бўлимининг бошлиғи Зинаида Николаевна бизга ҳамроҳ. Цехларни айланамиз, кишилар билан суҳбатлашамиз, корхонанинг бугунги ва эртанги куни билан танишамиз. 6-цехга кираверишда цех бошлиғи Анна Дмитриевна билан юзма-юз келиб қолдик. Унинг кайфияти жойида, мамнун.

— Бешйиллик планни барвақт дўндириб қўйдик, — деди Ремезова ғурур билан ва қўшимча қилди.

Саида Ғаниева, Светлана Виноградова каби чеварларимиз 1969 йилдан бошлаб келгуси бешйиллик ҳисобига меҳнат қилишяпти.

Ким билан учрашмайлик, ким билан суҳбатлашмайлик қўлга киритилган ғалабадан ғурурланиб ҳикоя қилади, режалари билан ўртоқлашади. Кейинги йиллар ичида қатор янги технологик жараёнлар ўзлаштирилган 3-цехда эркаклар костюми тикилади. Тикув машинасидан бошини кўтармай, чаққон ишлаётган қизчани кузатамиз. У шунчалик ишга берилиб кетганки, бизни пайқамайди.

— Мафират Алимова, — таништиради цех бошлиғи, — зарбдорлардан. Кунлик, ойлик топшириқларни 140—150 процентга етказади. Шуларга раҳмат. Уларнинг шижоати туфайли ўтган йили қўшимча 9 ярим мингга яқин костюм тикилди.

Суҳбатимиз планлаш бўлимида давом этди. Зинаида Николаевна ёнгинасидаги жавондан бир даста папка олиб, стол устига қўяди.

Рақамларни кўздан кечирамиз-у, улар ортида яширинган яратувчилик меҳнат бутун борлиғи билан намоён бўлади.

Чиндан ҳам, «Юлдуз» фирмаси ишчи-хизматчилари бешйилликда самарали меҳнат қилишди, қувончли ютуқларни қўлга киритишди. Ўтган йилнинг атиги 11 ойи ичида пландан ташқари 8 мингдан ортиқ эркаклар костюми, 5 мингта болалар костюми ва қизалоқлар учун мактаб формалари, 1 минг 300 га яқин аёллар жакети, минглаб шим ҳамда пижамалар тикилиб, савдо тармоқларига чиқарилди.

Маҳсулот реализация қилиш ўтган беш йил ичида қарийб 55 процент кўпайган, ишчилар маоши эса салкам ўттиз процентга ортган. Фирма ихтирочи ва рационализаторлари ҳам унумли меҳнат қилдилар. Фақат юбилей йилининг ўзида ишлаб чиқаришга жорий этилган юздан ортиқ янгилик 250 минг сўмдан ортиқ маблағни тежаб қолиш имконини берди.

— Коллективимиз тежамкорликка алоҳида эътибор беради, — дейди Зинаида Николаевна қоғозлардан бирига кўз югуртираркан,— 1970 йилда ўн минглаб квадрат метр жунли ва шойи газлама, 27 минг квадрат метр астарлик ҳамда 30 минг квадрат метрдан ортиқ авралик материаллар тежаб қолинди. Натижада фирма қўшимча ярим миллион сўмдан ортиқ даромад қилди.

Йил бошида фирма аҳли ўз устига юксак мажбурият олганди. Чеварлар юбилей йилида баракали меҳнат қилдилар. Улар барвақт ўз сўзлари устидан чиқишди. Декабрь бошидаёқ мажбуриятни ортиғи билан адо этдилар, савдо тармоқларига қўшимча 300 минг сўмлик маҳсулот жўнатилди.

— Фирмамиз чеварлари партиямизнинг навбатдаги XXIV съездини улкан меҳнат ютуқлари билан қарши олишга бел боғлашган эди, — дейди суҳбатдошимиз пировардида. — Қатор цех коллективлари янги бешйиллик ҳисобига бежирим кийим-бошлар тикишмоқда. Бу олижаноб ҳаракатда 6, 8 ва 3-цехлар чеварлари пешқадамлик қилмоқдалар.

Сўзи билан иши бир «Юлдуз» фирмаси коллективи бу йил ҳам ўз зиммаларига юксак социалистик мажбурият олдилар. Шижоаткорлар шараф билан ўз сўзлари устидан чиқишларига шак-шубҳа йўқ.

Я. САЛИМОВ.

Цейлонликлар В. И. Ленин ҳаёти ва фаолиятини акс эттирувчи китобларни қизиқиш билан ўқишмоқда, вистаавка, фильмларни мароқ билан томоша қилишмоқда. Цейлон—Совет дўстлиги лигаси ўтказаётган дўстлик кечалари ва кунлари маҳаллий аҳоли ўртасида катта қизиқиш туғдирмоқда. Суратда: томошабинлар «Ленин ва Москва» вистабкасини томоша қилишмоқда.

В. Шкалябин фотоси.

Трофим Подолин
Махсус командировка

Шундай қилиб, октябрнинг ўша сернам кунида Лонов Европага жўнаб кетишдан сал олдин Канадада сотиб олган, Англияда ишлаб чиқарилган костюмида эди. У «Лонсдейл ва К°» фирмасида тикилган тимқора—кулранг костюмида бўлиб, Оттаванинг машҳур «Огилви» универмагидан сотиб олган эди. Ўша пайтда қора-кулранг, йўлсиз силлиқ матодан тикилган костюмлар кийиш Америка, шунингдек, Канада бизнесменлари орасида одат бўлиб, у Англияга борган дастлабки вақтларимда керак бўлади, деб ўйлаган эди.

Разведкачилик касби ҳақидаги бизнинг тасаввурларимизни вужудга келтирувчи асосий, эҳтимол ягона манба бўлган кино ва адабиёт аллақачонлар маълум қолип ишлаб чиққан: қадимий грек худолари сингари келишган, юзида аниқ, кучли ирода сезилиб турган ёш йигит, ажойиб устакор ва устара тиғидай ўткир, югурдак ақл эгаси. Душманнинг ҳар қандай қилмишлари, табиий, уни мушкул аҳволга солиб қўймайди. Душман қанчалик макюор бўлса, разведкачимиз шунчалик устомон. Санъат соҳасида ,албатта, жуда юксак дидли бўлишини айтмайсизми? У музика ва адабиёт ихлосманди. Фоний дунёнинг барча соҳасига доир шахсий фикрлари бор... Бир оғиз гап билан айтганда, ҳозирги замон саргузаштининг яшил қаҳрамони, бошидан охиригача ўйлаб чиқилганлиги айтилмаса, ҳамма томони билан яхши.

Лоновга келганда эса, унинг ташқи кўриниши — оддий разведкачи. Оддийлиги шу маънодаки, содда ва белгисиз. Буни том маънода тушуниш керак: у алоҳида бир белгиси йўқ одам.

Унинг ҳамма нарсаси ўртача эди: бўйи, бадан тузилиши, тўлалиги, бурни, кўзлари... Ҳатто чиройи ҳам «ўртача» бўлиб, уни чиройли ҳам деёлмайсиз, хунук деб ҳам ҳисоблаб бўлмас эди. Агар у билан кечқурун танишсангиз, эрталаб унинг портретини тасвирлаб беришни сўраса, сиз шубҳасиз бунинг уддасидан чиқолмайсиз. Ёдингизда фақат ёқимли таассурот қолган бўлади. Бирон нарсада унга рад жавобини беролмайсиз. Бу жозиба унинг ўзигагина хос — шахсий фазилат. Касбига монанд. фазилат.

Унинг ташқи кўриниши бирон-бир миллий белгилардан холи. У қанчалик инглиз, скандинавиялика ўхшаса, шунчалик немис, славян, ёки ҳатто французликка ҳам ўхшайди. У ҳибсга олингандан кейингина Англиянинг таниқли реакцион журналисти Ребекка Уэст хоним Лонсдейл «фақат славянга ўхшайди, бошқа ҳеч кимга...» деган. Бу гапга Англиянинг бошқа бир журналисти Патрик О.Донован заҳархандалик билан: «Лонсдейл суд залида пайдо бўлганидан кейингина унинг ҳақиқатан славянга ўхшашлигини билиб қолишди» деб жавоб берди.

Лонов қамоқдан қутилиб, Ватанига қайтиб келганидан кейин у билан танишган туппа-тузуккина бир одам салмоқлаб:

— Буни қаранг-а, ахир сиз ҳеч ҳам разведкачига ўхшамайсиз...— деганда Лонов, албатта, унчалик таажжубланмади.

— Агар «ўхшаганимда» ҳеч қанчаям ишламаган бўлардим,— деб ўринли жавоб беради Георгий.

«КУРСДОШЛАР»

...Машғулотларнинг бешинчи кунигина биринчи марта Георгий курсдошлари билан танишиш имкониятига эга бўлди.

Лекциялар ўртасидаги танаффусда ҳамма кундузги ёруғ берувчи лампалар билан ёритилган коридорга чиққанда, оқиш рангда бўялган деворлар ўртасидаги оралиқда, Георгий твиддан камзул ва оқ-кулранг шим кийган узун бўйли бир йигитча ёнига бориб қолди. Унинг кийинишидан ва бошқаларга қараганда ўзини эркинроқ тутишидан у америкалик ёки канадалик бўлиши мумкин эди.

— Сиз мабодо америкалик эмасмисиз?— сўради Георгий.

— Худога шукурким, ҳозирча йўқ,— жавоб берди йигит анча қўполлик билан унга тикилар экан. Ҳамсуҳбатининг «р» ҳарфини ютиб, «аалаб» гапиришидан Георгий унинг Канададан, ёки АҚШнинг шимоли-шарқий қисми, Канада билан чегарадош Янги Англиядан эканлигини сезиб олди.

— Жуда соз. Мен ҳам канадаликман, — деди Георгий иноқлик билан кулиб,— Ванкуверданман. Сиз шарқидан бўлсангиз керак?

— Тўппа-тўғри. Оттавадан. Том Поуп,— қўлини чўзди йигит,—каминалари хизмат қиладиган Канада ташқи ишлар министрлигида,— бироз такаллуф билан тушунтира бошлади Том,— хитой тилини биладиган биронта ёш ходим йўқ экан. Лондонга ўқишга боришни таклиф этишди, мен дарҳол рози бўлдим.

Георгий билан ёнма-ён турган ўттиз беш ёшлардаги жентльмен бўғиқ овоз билан мустамлака министрлигининг ходими эканлигини, биронта мустамлакага ишга ўтказиш олдидан хитой тилини ўрганиш учун ўқишга юборишганини айтди. Яна иккитаси Малайяда полицияда хизмат қилишар экан, хизматда тезроқ кўтарилиш учун хитой тилини билишлари зарур эмиш. Улар ёнидаги йигит Гонконг маъмуриятининг хизматчиси экан. (Георгийнинг, Малайя ва Гонконгда «давлат тили» деб аталган тилдан мутлақо бошқа тилда гаплашувчи Жанубий Хитойдан чиққан кишилар яшайди-ку деб юборишига сал қолди). Арабларга ўхшаш қорамтир яна бир «мактабдоши» ўзини исроиллик дипломат деб таништирди. Гапидан АҚШдагига қараганда бир неча маротаба арзон бўлганлиги учун Англияга хитой тилини ўрганиш учун келган америкалик ҳам шу ердан топилди.

Лонов ўзига келганда, Хитой билан савдо-сотиқ қилувчи Канада ширкатларидан бирида тузукроқ иш топиш умидида шу тилни ўрганаётганлигини айтди.

Бизнеснинг қандай бўлиши, Англияда қайси маблағ ҳисобига яшамоқчилигини ундан ҳеч ким сўрамас эди. Бундай савол бериш ўтакетган даражада одобсизлик ҳисобланарди. «Англияда яшаган йилларида», ҳар ҳолда, ишнинг бу томони билан ҳеч ким ҳеч қачон қизиқмаган.

Кечқурун дастлабки лекцияларда ёзган нарсаларини ўқир экан, Лонов хаёлан аудиторияни, ўзининг ўн беш нафар курсдошини кўз олдидан бирма-бир ўтказди. Ҳозирча у уларни уч гуруҳга бўлди: чет элликлар — Канада дипломати Томас Поуп, америкалик Клейтон Бреди ва Исроилдан келган Цвий Кедар. Иккинчи гуруҳга «қора камзуллилар»— амалдорсифат кийимли шахслар кирди. Улар, аниқроғи, ҳарбий разведка ва контрразведка ходимлари эдилар. Худди мана шундай ноҳарбий кийимларни англия офицерлари кийиши маълум эди. Учинчи гуруҳ — ўзларини Форрейн оффис ходимлари қилиб кўрсатганлар эди. Бу йўл ҳам Сикрет Интелледженс сервиснинг ҳар ҳолда маълум анъанаси эди.

Кедар анчагина дилкаш йигит бўлиб, дарсларни бирга тайёрлашга жон деб рози бўлди. У Георгийга яқин жойда турар экан. Шу куни кечқурун Кедар унинг олдига келди.

— Сиз Исроилда туғилганмисиз ёки кейин кўчиб ўтганмисиз?— сўради Георгий.

— Киндик қоним ўша ерда тўкилган. Паластинда ўсганман.

— Нимагадир мен сизни араб деб ўйлабман...

— Ёлғиз сиз эмас,— кулимсираб жавоб берди Кедар,— баъзан араблар ҳам мени ўзлариники деб қолишади,— ҳаётнинг айрим қизиқ томонлари бу билан боғлиқдай у «баъзан» сўзини таъкидлаброқ айтди.— Уларнинг тилини болалигимдан биламан.

— Бу сиз билган учинчи тил бўлса керак?

— Йўқ, тўртинчиси. Эски яҳудий, инглиз, араб тилларидан ташқари немис тилини ҳам ўрганганман...

Уларнинг бошланаётган дўстлиги жавоб меҳмондорчиликни талаб қиларди. Шанба куни кечқурун Георгий Кедарникига кирадиган бўлди, Лонов сингари у ҳам чоғроқ, мебелли квартира олган бўлиб, университетдан бироз нарироқда экан. Георгийни у хурсандчилик билан қарши олди ва ёмғирдан хўл бўлган плашчини ҳали осиб улгурмасданоқ қитдай отишга таклиф қилди.

— Бугун омадингиз келган экан деяверинг,— хонага таклиф қилар экан деди у,— мен сизни виски ёки жин билан эмас, номаълум бир жонон ичимлик билан меҳмон қиламан. У холодильникни очиб бир шиша «Столичний» олди.

— Бу нима ўзи?—деди Георгий таниш этикеткага ошкора қизиқсиниб қарар экан.

— Жаҳонда энг яхши ичимлик. Рус ароғи.— деди Кедар тиқинга штопорни бурар экан,— қандайдир бир ясама нарса эмас. Россия «штолишни»си-я.

Англияда қабул қилинганидай оз-оз, қултумлаб ичишди. Георгий ихтиёрсиз юзини буриштирди.

— Бу ўрганмаганингиздан,—деди Кедар унинг буришган юзини кўриб,— ўрганганингиздан кейин қандай ажойиб нарса эканлигига амин бўласиз.

Кўнмоқдан бошқа илож йўқ эди.

Шуниси қизиқки, кўпчилигимизга энг яхши суҳбатдош сифатида гапга чечан киши эмас, балки гапни бўлмай қулоқ бериб эшитадиган одам маъқул бўлади.

Лонов қулоқ солишни биларди. Кедар эса жуда гапдон йигит экан. 1948 йилги уруш пайтида уни бир неча бор Миср ва Сурия территорияларига ташлашганини, у ерда разведка ишлари билан шуғулланганлигини Лонов билиб олди.

Ҳафталар кетидан ойлар ўтаётган бўлса ҳам Лонов инглизларнинг биронтаси билан ҳануз дўстона алоқалар ўрната олмаётган эди. Инглиз курсдошлар машғулотларга мунтазам қатнашар ва лекциялардан сўнг дарҳол ғойиб бўлиб қолишарди.

Ўша пайтларда Лоновнинг бўш вақтлари кўп бўлди. Шу боисдан у тез-тез, тунлари ёлғизликда ҳаёлан она ватанини кўп ўйлайдиган бўлиб қолган эди.

ПОЛКОВНИК ЛОНОВ:

— Разведкачининг ҳам оиласи, яқинлари, дўстлари бўлади. «Ғойибона ота» деган сўзни эшитиш кимга ҳам ёқарди дейсиз... Афсуски, кўп йиллар давомида мен ана шундай ота бўлдим.

Бахтга қарши, маҳфий иш олиб бораётган разведкачининг барча ҳиссиётларини ва кечинмаларини тасвирлаб бера оладиган даражада талант соҳиби эмасман. Ўзини билган, эс-хуши жойида бўлган одам секин-аста доимий хавфга ўрганиб қолади ва у ҳақда ўйламайди. Ўшанда иш қандай бўлса шундай бўлиб қолади: ҳам зерикарли, ҳам қизиқарли, ҳам ёқимсиз, ҳам қувончли, ҳам оғир, ҳам енгил.

Маълум даражада разведка иши фронтнинг олдинги чизиғига ўхшайди. Жимжитлик пайтларида, мудофаа кезларида сенинг окопингга ёки ертўлангга замбарак ёҳуд мина келиб тушиши мумкинлиги ҳақида ўйламайсан. Бунга кўникиб қолгансан. Хавф-хатарга ўргана олмайдиган одам бизнинг ишимизга ярамайди.

Ҳаётимизни хавф-хатарга қўйиб, оиламиз ва энг қадрли нарсаларимиздан узоқ вақт жудоликда юришга, ҳамма соҳада тўғри келмайдиган муҳитда яшашга бизни нима мажбур қилади, дейишлари мумкин. Разведкачи бўлишга розилик берган киши кечинмаларини, бутун ҳиссиётларини баён қилиб, тушунтириб бермоқ анча мушкул иш. Ўз бурчингга садоқат, коммунист эътиқоди, ишонган ишингда кўпроқ фойда келтириш тушунчалари бу ерда асосий роль ўйнайди. Яъни ғоявий ишонч ва ватанпарварликнинг бирикмасидир. Албатта, ўз ишингнинг муҳимлигини тушуна билиш ҳисси ҳам аҳамиятга эга. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар хавфсизлигини таъминлашга ўз ишинг билан камтарона ҳисса қўшаётганингни англаганингда чуқур маънавий қониқиш ҳисларини сезмаслигинг мумкин эмас.

(Давоми бор).

(Боши газетамизнинг 19, 22, 24, 26, 30, 31 декабрь сонларида босилган).

Шу кунларда гўзал арча атрофида ёшларнинг қизиқарли учрашувлари, ўйин-кулгилари авжига чиқмоқда. Фотомуҳбир А. Тўраев бу суратларни Тошкентдаги В. И. Ленин номли майдон ҳамда «Ёшлик» спорт залида ўтаётган арча байрамларида олган.

ИККИНЧИ ИСТЕЪДОД

Ўзбек совет драматургияси асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Бой ила хизматчи» асари ҳанузгача театрлар саҳнасида ўзининг муносиб ўрнини эгаллаб турибди. Унда инқилобдан бурунги ўзбек ҳаёти ҳаққоний ёритиб берилган, бой феодалларнинг қилмишлари аёвсиз фош қилинган. Шунинг учун томошабинлар ҳамиша зўр қизиқиш билан томоша қилишади.

«Тўқимачилар» бадиий ҳаваскорларининг ўзбек драма театри бўлими ҳам бир неча марта «Бой ила хизматчи» спектаклини саҳналаштирди. Драма бўлимига Аҳмад Юнусов раҳбарлик қилади. Унинг труппасида 30 киши иштирок этади. Улар «Шарқ тонги» спектаклини ҳам қўйишди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан ўтказилган республика бадиий ҳаваскорлар кўригида қўйишган бу спектакл биринчи диплом олишга муваффақ бўлди.

— Саҳнага чиққанларидан сўнг, — дейди тўқимачилар саройи директори Мария Николаевна Целогродцева, —бизнинг ўзбек драма театрида қатнашувчи бадиий ҳаваскор артистларимиздан 50 процентини театр ва рассомчилик институти ёки телевидениеға олиб кетишади. Тўғри, бу бизни бир томондан қувонтирса, бир томондан бизда рашк уйғотади, чунки бизга ана шундай санъатни севувчи янги артист ёшларни излашга тўғри келади. Ҳозир «Биринчи муҳаббат»ни тайёрлашаяпти.

«Пахта байрами», «Хоразм», «Бухоро» рақсларини тайёрлаётган ўзбек халқ рақси ансамблига М. Б. Оқилова раҳбарлик қилади. Ансамблнинг 50 аъзоси бор. Шулардан Дилвара Раҳматуллаева ўзининг ажойиб рақслари билан Болгарияда ҳам бўлган. Йўлдош Ҳасанов эса Бутуниттифоқ фестиваль лауреати. Гуля Кабирова ҳам моҳир ижрочилардан.

Халқ киностудиясини Борис Иванович Борбаянов бошқаради. Унда 30 киши қатнашади. Владимир Вчерашнюк «Узоқ-яқин» ҳаваскор фильми учун Бутуниттифоқ ҳаваскорлар фильми кўригида иккинчи даражали диплом олди. Тошкентдаги 1966 йилги ер қимирлаш тўғрисида ҳикоя қилувчи Витольд Россикиннинг «Яккама-якка» фильми халқаро экранга чиқди. У Югославия дипломи билан тақдирланди. «Фестиваль конкурси», «Мамлакатга табассум қайтди», «Камалак сеники, эркатой»лар ҳам унинг ҳаваскор фильмларидир.

Александр Павлович Серенко бошқараётган агитбригадани кўриш ҳам қизиқарли. Унинг труппасида 12 киши бўлиб, ҳаммаси қизлар. Улар ҳозир «Меҳнатга шараф» ва «Севгисиз шаҳар» қўшиқларини тайёрлашаяпти. Бу агитбригада Фарғона шаҳрига чиқиб кетди. 16 та тўқимачилар ётоқхонаси ва иш жойларидаги қизил бурчакларда томоша кўрсатишади.

— Ҳозир, — дейди тўқимачилар саройининг бадиий раҳбари Юрий Александрович Прохоров, — бизнинг бадиий ҳаваскорлар тўгарағимизда 800 киши иштирок этади. 5 та халқ коллективи бор. Ҳозир бизнинг коллектив артистлари янги йилда янги оригинал номерлар кўрсатиш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар.

А. КИМ.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ЧИРЧИҚДА КАТТА БАСКЕТБОЛ

Чирчиқ шаҳри спорт мухлислари қизиқарли мусобақаларнинг гувоҳи бўлмоқдалар. Бу ерда мамлакатимизнинг кучли баскетболчилари СССР биринчилигининг зона мусобақасини бошлаб юборишди. Москва, Ашхобод, Олмаота, Фрунзе, Душанба ва Тошкентнинг эркак ҳамда аёл баскетбол командалари курашишмоқда.

Ўтган душанба куни биринчи тур ўйинлари бўлди. Тошкентнинг «Буревестник» эркаклар командаси фрунзелик меҳмонлар билан учрашдилар. Ҳисоб ҳамшаҳарларимиз фойдасига 79:72 бўлди. Хотин-қизлар турнирида республикамиздан Фарғонанинг «Меҳнат» командаси иштирок этмоқда. Фарғоналиклар биринчи кун фрунзеликларга 62:73 ҳисобида ютқазиб қўйишди.

Мусобақа 9 январгача давом этади. Дастлабки икки ўринни олган коллективлар мамлакат биринчилигининг финалига чиқадилар.

ХОККЕЙЧИЛАРНИНГ ҒАЛАБАЛАРИ

СССР ёшлар терма командаси хоккейчилари кетма-кет учинчи марта Европа чемпиони фахрий номига сазовор бўлдилар. Улар Чехословакияда ўтказилган қитъа чемпионатининг сўнгги ўйинида майдон эгалари командасини 6:2 ҳисобида енгдилар. Совет спортчилари бундан олдинги тўртта учрашувнинг ҳаммасида ҳам ғолиб бўлган эдилр.

ЦСКА хоккейчилари Швециянинг шимолий шаҳарларида «Қутб кубоги»ни қўлга киритдилар.

●

МАЙДОН ЭГАЛАРИ ЮТУҒИ

Ленинграднинг «Спартак» баскетболчилари Европа кубоги эгалари кубоги учун бўлган саккиздан бир мусобақанинг биринчи учршувида Бухарестнинг «Стяуа» командасини 93:54 ҳисобида ютдилар. Жавоб ўчрашуви 14 январда Руминия пойтахтида бўлади.

ТЎЙТЕПАДА ЯНГИ МЕҲМОНХОНА

Янги йил арафасида Ўрта Чирчиқ районы марказида уч қаватли кўркам бино фойдаланишга топширилди. Бу 82 ўринлик шинам меҳмонхонадир. Меҳмонхона замонавий мебеллар билан жиҳозланган бўлиб, люкс, бир ўринли, икки ва уч ўринли хоналарга эга. У марказдан туриб иситилади, водопровод, канализация, иссиқ сув билан таъминланган. Телефон ўрнатилган ҳамда радиолаштирилган.

Меҳмонхона ҳузурида кўркам кафе, сартарошхона, алоқа бўлими, маиший хизмат кўрсатиш хоналари ҳам ишлаб турибди.

Меҳмонхона ходимлари бу ерга келувчиларга намунали хизмат кўрсатиш учун ҳамма имкониятларни ишга соладилар.

А. АЛИЕВА,
ЎзССР Коммунал хўжалик министрлигининг коммунал корхоналар бошқармаси бошлиғи.

СУВСИЗ, ОВҚАТСИЗ
ҲАЙВОНОТ ОЛАМИДА

Ҳайвонлар ҳам худди одамлар сингари очлик ва сувсизликдан бирдай азоб чекишади. Қизиқ, улар бу тириклик манбаларисиз қанча вақт яшай олишади?

Маълумки, кўп машқ қилган одам сувсиз ва овқатсиз, агар у ўз кучини тежаб сарфласа, 17 кунгача яшай олади. Баъзибирлар эса 26 кунлик очликка ҳам чидашлари мумкин. Йоглар эса фақат ўз организмлари запаси ҳисобига ойлаб ва ҳатто йил давомида яшай оладилар.

Ҳайвонлар эса летаргия уйқусига дучор бўлганларида, (худди қишки уйқудаги сингари ҳаёт фаолиятлари сусайган даврда) узоқ вақтгача таомсиз кун кечираоладилар.

Булар кам учрайдиган воқеалардир. Одатдаги шароитда эса организм таомсиз узоқ яшай олмайди, дарҳол бунга акс жавоб беради. лекин турли ҳайвонлардаги очликка чидаш муддати турличадир.

Айтайлик от таомсиз 25 кун, сувсиз 17 кун яшай олади. Агар отга вақтида ем берилиб сувсиз қолдирилса, атиги беш кунгача чидай олади. Бу қонуният умуман барча тирик жон учун тааллуқлидир. Негаки, овқат ҳазм қилиш учун организмга кўпроқ миқдорда сув керак бўлади.

Мушукни мисолга олсак, у овқатсиз, фақат сув билан 15-20 кун яшайди. Ит эса худди шундай шароитда етти ҳафтагача чидайди, сув ҳам берилмаса 20 кун яшаши мумкин. Қуён эса сувсиз ва таомсиз 15 кунга чидайди.

Баъзибир қуйи даражадаги ҳайвонлар эса ойлаб овқатсиз яшай олишлари мумкин экан. Илмий адабиётда икки йил овқатсиз яшаган ерости сичқони устидан олиб борилган кузатувлар ёритилган. Лекин, бу борада уй канаси энг кўп рекорд қўйган жонивор ҳисобланади. У олти йилгача ҳеч бир емайичмай бемалол яшай олар экан.

Қушларга келсак, уларда гўшт ёки ўлик ҳайвон таналари еб кун кечирадиган қушлар очликка жуда чидамли бўлишаркан. Айтайлик, калхатлар ҳамма вақт ҳам ўзларининг доимий иштаҳаларини бемалол қондиравеpишга имкон тополмайдилар. Шунда улар ерга, яъни ўзларига мос таом учрайдиган жойларга қўнмаган ҳолда 4-5 ҳафтагача осмонда ов пойлаб, учиб юраверар эканлар.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

УҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

10.55 — **Кўрсатувлар программаси**, 11.00 — **«Қор қиз»** (кинофильм, рус тилида).

Ўзбек тилида: 12.05 — Болалар учун. Телевизион театр. **И. Турнчин. «Уттизинчи»** (1-қисм), 12.45— Болалар учун **мультфильм**, 12.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 — **Кўрсатувлар программаси**.

Рус тилида: 18.30 — **«Ахборот»** информацион программаси, 18.40 — **«Совет Иттифоқи элчиси»** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.10 — **«Ахборот»** информацион программаси, 20.25 — **Совет Ўзбекистони композиторлари. Рашид ҲАМРОЕВ**, 21.25 — **Съезддан съездгача**, 21.55 — **«Махтумқули»** (бадиий фильм), 23.25 — **Кўрсатувлар программаси.**

23.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Ўзбек тилида: 18.00 — Ўқувчилар учун. **«Адабий викторина»** 18.40 — КПСС XXIV съезди шарафига. **«Марғилонлик қурувчилар ҳиммати»**, 19.00 — **«Лениннинг уч баҳори»** (телефильм).

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — **«Рақс ўқитувчиси»** (фильм-спектакль, 2-қисм), 21.10 — **«Сен Венецияни билмайсан»** (ҳужжатли фильм). 22.00 — **«Петре Амиранашвили куйлайди»** (фильм-концерт).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6/I да **Оққуш кўли** (кундузи), **Ойжамол** (кечқурун), 7/I да **Борис Годунов** (кундузи), **Боғчасарой фонтани** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6/I да **Алишер Навоий** (кундузи), **Олтин девор** (кечқурун), 7/I да **Мирзо Улуғбек** (кундуз ва кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 6/I да **Ажаб савдолар** (кундузи), **Навоий Астрободда** (кечқурун), 7/I да **Қалам қошлигим** (кундузи), **Катта концерт** (кечқурун), 8/I да **Менинг жаннатим** (кундуз ва кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА — «МУЗ УСТИДА АРЧА» (ҳар куни уч марта: эрталаб соат 11, кундуз 2 ва 5 да томошалар кўрсатилади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «ЦИРКДА АРЧА» (ҳар куни уч марта томоша кўрсатилади).

КИНО

Бегуноҳлар — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Мен, Франциск Скорина — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун).

Том Сойернинг саргузаштлари, Ҳинду Джоннинг ўлими (2 серия) — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, 5 ва кеч 6 да),

Давроннинг саргузаштлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да).

Сангам (3 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва кеч 7 да).

Муваффақият гарови — «ЧАЙКА» (кундуз соат 4 ва кеч 8 да).

Тоғ қироли ва бошқалар — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

Остонадан ҳатлаб — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Қувноқ сеҳргар — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

«ЯНГИ ЙИЛ ҚУВНОҚ АРЧА ТОМОШАЛАРИ»

Сценарий постановкачилари —Е. КАРПМАНСКИЙ ва В. ЛЯЛИНА (Москва).

Томошалар эрталаб 10, кундуз соат 1 ва 4 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

Свердлов номли концерт залида

6 ЯНВАРДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР, ТУРКМАНИСТОН ССР ВА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР ХАЛҚ АРТИСТИ
КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ
ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати ҒУЛОМ АБДУРАҲМОНОВ

Узбекистон ССР халқ артисти Айюб ҚОДИРОВ;

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Раҳима ҲАКИМОВА.

СОЛИСТЛАР: Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Қуронбой БОБОЖОНОВ, Отаназар АБДУЛНИЕЗОВ, Матмурод СОЛАЕВ, Нафиса ТУХТАЕВА, Баҳодир ЗИЕМУҲАМЕДОВ, Бахтиёр ЯМИНОВ.

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар фестивали лауреати Тўхтасин Жалилов номидаги

УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ ОРКЕСТРИ

Оркестрнинг бадиий раҳбари ва бош дирижёри—Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист—Саид АЛИЕВ.

Дирижёр—Аббос БАҲРОМОВ.

Программани — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Муҳаббат МУСАЕВА олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

Свердлов номли концерт залида

8 ЯНВАРДА

БУТУНИТТИФОҚ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ВИЛОЯТ ОҚИЛОВА

СОЛИСТЛАР: Гулшод ОТАБОЕВА, Анвар РУСТАМОВ, Шариф ҚУРБОНБОЕВ, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Қодир ЮСУПОВ, Хотам ХУЖАЕВ, Болта ШАРИПОВ, Фахриддин ДУСТМУҲАМЕДОВ, Дилафруз ЖАББОРОВА, Шариф КАРИМОВ, Қодир МУМИНОВ, Роза КАКУРИЕВА.

УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҲАКИМ НИШОНОВ.

Ансамблнинг музика раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист САЙФИДДИН ЙУЛДОШЕВ.

Программани — Уткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Концерт кундуз соат 3 да бошланади.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А — 1660. ИНДЕКС — 64697. Р — 02112